Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һэ гарана | № 74 (15397) | 1980 оной мартын 29, суббото | Сэн 2 мүнгэн.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

РСФСР-эй арбадахи зарлалай Верховно Советдэй Президиумэй түрүүшын заседани мартын 27-до болобо-

РСФСР-эй Верховно Советдэй, автономито республиканууда Верховно Советдүүдэй, арадай депутадуудай нютагай Советдүүдэй һунгалтын дүнгүүд хаража үзэгдэһэн байгаа. Һунгуулинин кампани хаа хаанагүй эмхи гуримтайгаар, РСФСР-эй Конституцитай, автономито республиканууда Конституциннуудтай, һунгалта тухай шэнэ Хуулинуудтай бүримэһэн зохилдуулагдажа үнэргэгдөө гээд Президиум тэмдэглээ. Парти болон арадай эбдэршэгүй бата нэгэдэлтэй, манай обществын нягта жагсаалтай байһые, Коммунис партиин сэсэн мэргэн политикые, тэрэнэй Центральна Комитедэй, агууехэ Ленинэй хэрэгые үнэн сэхээр үргэлжэлүүлэгшэ, эб найрамдалай ба коммунизмын түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсэлшэ нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй ЦК-гай Политбюрогой аша үрэ схэтэй ажал ябуулгые совет хүнүүдэй нэгэн һаналтайгаар дэмжэжэ байһые Советдүүдэй һунгалта үшөө дахин элирхэйлэн гэршэлбэ.

1979 ондо Россин Федерацийн арадай депутадуудай нютагай Советдүүдэй хэ.эн эмхидхэлэй хүдэлмэри тухай асуудалые Президиум мүн лэ зүбшэн хэлсээ. Засагай нютагай зургаануудай ажал ябуулга партиин XXV съездын шиидхэбэринүүдые, КПСС-эй ЦК-гай апрелиин ба ноябрин (1979 он) Пленумүүдэй тогтоолнуудые, СССР-эй Конституциин ба РСФСР-эй Конституциин дүримүүдые, арбадахи табан жилдэ абтаһан түсэбүүдые, социалис уялганууде бодото дээрэнь бэелүүлгэдэ шэглүүлэгдэһэн байгаа гээд заседани дээрэ тэмдэглэгдээ.

Республикын нютагай Советүүд эдэнэртэ олгогдоһон депутадуудай бэелүүлдэг ажал ябуулга нилээд эдэбхижүүлэгдээ. 1979 ондо депутадуудай 98 процентнь оеһэдынгөө хүдэлмэри тухай һунгагшадай урда хоёрһоо үсөон бэшэ дахин тоосоһон байна. Энэнь арад зонтой Советдүүдэй нягта холбоо барисаа тогтооһые элирхэйлэн гэршэлнэ бшуу. Ажалша коллективүүдтэ, эрхэтэдэй ажаһуудаһ газарнуудта депутадуудай тоосоогоор 2 миллион шахуу суглаан үнэргэгдөө. 93.8 миллион хүн эдэ суглаануудта хабаадаба.

Советүүдэй болон арад зоной үмэнэ гүйсэдхэхэ зургаануудай тоосохо гол ёһон залан сэхээр бэелүүлэгдажэ байна. Нютагай Советүүдэй бухы гүйсэдхэхэ комитедүүд Советүүдэй сессинүүд дээрэ, хүн зоной урда тоосоһон байгаа. Гүйсэдхэхэ комитедүүдэй, эдэнэй таһагуудай ба управленинүүдэй тоосоһон суглаануудта 34 миллионһоо үлүү хүн хабаадаа.

Саг үргэлжын комиссинуудай ажал ябуулга Советүүдэй хүдэлмэриин аша үрые дэшэлүүлхэ арга олгоһон байна. Нютагай Советүүдэй эмхидхэһэн саг үргэлжын 170 мянга шахуу комиссинн бүридэлдэ 880 мянга гаран депутат, Советүүдэй 1.5 миллион эдэбхитэд хүдэлһэн байха юм.

Нютагай Советүүд һунгашадай захяанудые үүргэлгэдэ саг үргэлжын анхарал хандуулна. Эдэнние бэелүүлгэ Конституцяар хараалагдаһан уялгамнай болоно гэжэ тоолодог. 1977 ондо үнэргэгдэһэн нютагай Советүүдэй һунгалтын үедэ 392 мянга шахуу захяа ороһон байгаа. 1980 оной январиин нэгэнэй байдалаар эдэнэй 89,9 процентнь дүүргэгдөө. Бусад захяануудынь мүн лэ бэелүүлэгдэжэ байна.

РСФСР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. А. Яснов заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, РСФСР-эй Верховно Советдэй, тэрэнэй Президиумэй, саг үргэлжын комиссинуудай шиидхэхэ ёһоной зориг-гонуудта дэлгэрэнгүйгээр тогтобо. 1980 оной ба бухы арбадахи табан жилэй түсэбүүдые, даабаринуудые дүүргэлгэдэ, КПСС-эй болохоёр байгаа XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадахя гэншэ Россин Федерацийн засагай дээдын зургаанай, республикын энэ зарлалай арадай депутадуудай бухы Советүүдэй түбхын түрүүшын шухала зорилго болоно гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Нютагай Советүүдэй ажал ябуулгын хүтэлбэринэ сааашадань һайжаруулха, эдэнэй хүдэлмэриин һайн дүн дүршэлые шэнжэлхэ, сорсолхо шухала хэрэгтэ гол анхарал хандуулагдаба.

РСФСР-эй Верховно Советдэй Президиум бусад асуудалнуудые хаража үзэһэн байна.

(ТАСС).

АГРОНОМ ПОЛИИН ЭЭЗЭН

..., сонхозуудта даалгагдажа үгтэһэн эдлүүриин гаргана тарялан, тэдэнэрэй баялигай эшэ үндэһэ-...оно. Бухы юумэн газарһаал эхитэй ха юм. Тинмэнэ зүбоор, аша үрэ схэтэйгээр хэрэглэжэ шадахыууд үйлэдбэреэ хурданаар, найдамтайгаар ...гэшэ.

...эр хаа-хаанагүй адли бэшэ. Нютаг бүхэндэ, по-...хэ хүрьһэнэй үрэжэл, бүридэл ондо ондоо, сагай ...ехэ илгаатай байдаг шуу. Эдэ бухы өөрхаралсажа, эүб агротехникэ баринталха, ямарда тогтууритай һайн ургаса абахи арга олгохо та-...түрүүн колхоз, сонхозуудай агрономууд сэхэ ха-...гай. Тиимэнээ агроном — полин эзэн.

...үедэ республикын ажахы бүхэндэ дээдэ ба дун-...гэй, дүршэл шадабарн схэтэй агрономууд хүсэд ...бих. Тэдэнэр лэ нютагайнгаа байгаалнин, сагай ...эрхэ байдал, хүрьһэнэй шэнжэ шанар шэнжэлжэ, ...ообورот баринталха, тарялан элдүүрилхэ гурим ...хэ, ажахыдаа тиирахи, баян ургаса үгэхэ сорсо-...хүрьһэнэй болохо уялгатай. Юрэдөө, ургасын ...ан агрономуудай һэшхэл оролдолгоһоо, мэргэ-...барнһаа сүм дулдыдаха байна.

...онуудай нимэ схэ этигэл найдабаридаа, харюу-...хүрэхынь тула колхозуудай, сонхозуудай болон ...ай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай ...илэгшэд али болохоор тэдэндэ туһалха, эрилтэ-...дэмжэхэ ушартай. Мүн агрономууд өөһэдөө бү-...мэрэ бодомжотойгоор, газар дээрэ саг үргэлжэ ...ябадаг механизаторнуудтай, звеное даагшад бо-...адирнартай үгээ ойлголсожо, бэедээ найдангаар ...эргэтэй. Тэдэнэр али нэгэн эрилтэ табихадаа ...баринтатай, хэдэн жилдэ шалгагдажа, ашана ха-...онол аргануудта түшэглэхэ болоно. Тиимэнээ аг-...хин шэнжэлгэ, туршалга ходо хэжэ, поли бүхэнэй ...байса мэдээд байха болоно бшуу. Иимэл агроно-...дэтэй, өөрынгөө үүргэдэ хүрэхэ, һанамжаяа хү-...йлгуулжа шадаха ха юм.

...ын районой «Родина» колхозой ахамад агроном, ...АССР-эй Верховно Советдэй депутат Фекла Сер-...Ворона олон жилдэ, таһалгаряагүй нэгэ газарта ...а байхадаа поли бүхэнөө арбан хургандаал адли ...тингэбэшье жэл бүри элдэб шэнэ сортын үрэһэ, ...ическэ онол аргануудые тэндээ туршажа, элдэб ...нүүдые хэрэглэһэнээ бултыень тусгаар данса-...лдажэ байдаг заншалтай. Иигэжэ поли бүхэнэй ...бүрилдэдэг байна. Агроном нимэ дансатай байха-...д ажалладаг хүнүүдтэ заабари үгэхэдөө, эрилтэ ...ан минн хооһон үгөөр бэшэ, харин олон жилэй ...ааныд, шэнжэлгэнүүд дээрэһээ үндэһэлдэг. Үн-...ан гасуур жилдэшье энэ колхоз дунда зэргын ур-...ад, нилээд схэ таряа гүрэндөө худалдаад, өөһэ-...рэһэ хүрэнгөөр хангаһан жэшээтэй.

...жилдэ ажахы бүхэндэ үрэһэ үйлэдбэрилхэ тусхай ...байгуулагдажа, тэдэндэ эрхим сортын үрэһэ хү-...рэжэлтэй һайн тарялан, хэрэгтэй соонь минеге-...тэгжүүлгэ үгтэжэ, бүхы худэлмэрине зохид бол-...үнэргэгөөр трактор, машинануд даалгагдаха. Тиигээл һаа, ажахынууд ямаршье бэрхэшээлтэй ...өөһэдтөө хүрэхэ һайн үрэһэтэй байха бшуу.

...р һайн паар бэлдэхэ, тэндээ органическа болон ми-...на үтэгжүүлгэ оруулха, тэрэнээ хаа хаанагүй июнийн ...тэр хахалжа дүүргэхэ хэрэгтэ агрономууд онсо ...алгатай. Тиимэнээ хүрьһэнэй гэдэхэтэй сасуу паар ...д худэлмэридэ хэрэгтэй соонь техникэ табигдаха ...й. Паарай хэр һайнаар бэлдэгдэһээр лэ агрономой ...ри сэгнэгдэдэг гээшэ.

...гтын болзор, үрэһэнэй нормо тогтооходоо, агро-...жэн жэл жэлэй илгаае, хүрьһэнэй шанарые харал-...болоно. Илангала эртын тарилгын болзорые тогтоол-...эл анхаралтайгаар хандаха зэргэтэй.

...бэшье поли дээрэ агроном гансаараа юушье бүтээжэ ...гүйнь эли. Имагтал тэндэ ажаллаха хүнүүдтэ ...ническэ эн тэрэ онол аргануудай ямар аша туһа. ...йные ойлгуулха, тэдэнэрэй ажалай түлөөһые аба-...гасынь зэргээр тогтоохо, технологическа картаар ...гдаһан худэлмэриин хэр зүбөөр хэгдэжэ байһые ...гэлжэ хинан шалгажа байха хэрэгтэй. Хабарай ...ын худэлмэриин эхилхэһээ урид тэндэ ажаллаха ...тэй һуралсал эмхидхэхэ талаар агрономууд эдэб-...тэй гаргахи болоно.

...дахи табан жилэй түгэсхэхы жилдэ үндэр баян ...абажа, гүрэнтээ гоосохо, адууһа малаа тэжээ-...сүсэд хангаха гэшэ агрономуудай, механизатор-...ай, худөөгэй бухы ажалшадай дайшалхы зорилго мүн.

КОММУНИС СУББОТНИГЫЕ үгтүүлан

ЕХЭ, БАГАГУЙ ГАРАХА

Туранай сомоной Советдэй ажалшад апрелиин 19-дэ үнгэргэгдэхэ коммунис субботнигто ехэ, багагүй гарахаар бэеэ зэһэнхэй. Ажалай энэ һайндэртэ эмхитэйгээр бэлдэхэ ба тэрэниие һайнаар үнгэргэхын тула 5 хүнһөө бүридһэн штаб байгуулагданхай.

Һаяхан штабайнгаа зүблөөн дээрэ хэхэ ажалайнгаа хэмжээе хараалаабди. Хараалһан түсэбэймнай ёһоор 10 километр зайда тарялан болон сабшалангай хашаа баригдаха ба заһабарилагдаха юм. Энэ худэлмэриин тус бүридөө 7 — 8 хүнһөө бүридэнэн 15 бригада хүдэлхэ. Мүнөө тэндэ һургааг болон бахананууд буулгагдажа байна.

Совхозой малшад, илангаяа эхэнэрнүүд өөһэдынгөө хэжэ байһан ажал хэхэ, наг шэбхэеэ полинууд болон сабшалангууд дээрэ гаргаха..

Туран болон Хойто-Гол тосхонуудай эмхи зургаануудай коллективүүд байрынгаа газаа, досоохие сэбэрлэхэ, хашаа, хорёо, склад болон үйлсэнүүдээ гуримтай, сэбэр болгохо.

Туранай, Хойто-Голой һургуулинуудай ахалагша классуудай һурагшад түмэрэй, саарһанай хаядаһа суглуулжа тушааха, һургуулинуудайнгаа газаахие болбосон түхэлтэй болгохо байна.

Коммунис субботнигто бүхыдөө 350 хүн хабаадаха. Тэдэнэй 257-ниинь Туранай совхозой худэлмэришэд болоно. Энээнһээ гадна, һургуулинин 150-яад һурагшад энэ ажалда гараха, бухы техникэ худэлгэгдэхэ.

Д. АНГАРХАЕВ,
Түнхэнэй районой Туранай сомоной Советдэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

ОЛООРОО ХАБААДАХА

Апрелиин 19-дэ үнгэргэгдэхэеэ байһан коммунис субботнигто Буряадай худөө ажахын институдай студентнүүд, багшанар жэлһээ жэлдэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсадаг. Мүнөө эндэ байгуулагдаһан штабта субботнигой үдэр хэгдэхэ худэлмэри тодорхойлжо байна.

Штабай начальнигаар институдай парткомой гэшүүн, сэрэгэй кафедрые даагша И. В. Бардамов, тэрэнэй орлогшонороор АХЧ-эйн талаар проректор Н. Я. Ключерев, месткомой түрүүлэгшэ А. Б. Калуженин, үшөө 13 хүн штабай гэшүүдээр томилогдоһон байна. Энээнһээ гадна, институдай факультет бүхэндэ өөрын штаб эмхидхэгдэнхэй.

Һаяхан үнгэргэгдэһэн штабай заседани дээрэ коммунис субботнигто бэлдэхэ худэлмэриин ябаса тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн, хэмжээ ябуулганууд хараалагдаһан байна.

Субботнигой үглөөгүүр худөө ажахын институдай 3200 студентнэр, 350 багшанар үндэр бүтээсэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулан, эдэбхи ехэтэйгээр худэлхэ байна. Институдай коллективэй тэрэ үдэр ажаллажа олоһон салин хүлһэн арбадахи табан жилэй жасада оруулагдаха байна.

Олон студентнэр ба багшанар Железнодорожно районой барилгын объектнүүд дээрэ, үрэ жэмэсэй туршалгын станцида, горзеленстройдо, һуралсалай «Байкал» ажахыда худэлмэрилхэ даабари абанхай. Энээнһээ гадна Амагаевай нэрэмжэтэ үйлсые тус институдай студентнүүд сэбэрлэхэ байна.

Ю. БАЛЬЖИМИР.

2500 ХҮН ГАРАХА

Сэлэнгын целлюлозно-картонно комбинадай коллектив ойртожо байһан коммунис субботнигто бэлдэжэ эхилһээр үнинэй. Комбинадай цех, участогууд элдэб плакат, лозунгнуудаар гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй. Субботнигые коммунис ажалай ёһотой һайндэр болгохо гэжэ тус коллектив шиидэнхэй.

Субботник үнгэргэхэ штабай ээлжээтэ зүблөөн боложо, тэндэ хэгдэхэ худэлмэриин хэмжээн тодорхойлогдоо. Коммунис субботнигто 2500 хүн гараха, 6500 түхэригэй продукци гаргагдажа, 4500 түхэригынь табан жилэй жасада оруулагдаха. Нилээд олон хүнүүд түмэрэй хаядаһа суглуулха, барилгын материалнуудые складта оруулха, заводой талмай сэбэрлэхэ байна.

Кабанскын район.

П. ГРИГОРЬЕВ.

МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЭ—ШАНГА ШАЛГАЛТА

ДУНДА ЗЭРГЫН ОТАРАДА

Бэшүүрэй совхоз эхэ хонидой 10 отаратай юм. Тэндэнь мүнөө 5500 гаран хонин тоологдоно. Энэ жилэй үбэлжэлгын хэды хүндэшье һаа, түл абалга эмхитэйгээр үнгэржэ байна. Отара бухэнэй хонидой хүсэн муу бэшэ, абтаһан хурьгадынь ообэргэнүүд.

— Агуу багша Ленинэй алдарта ойе ажалай амжалтануудаар угтаха гэһэн зорилго урдаа табиһан манай совхозойхид малай үбэлжэлгэ, түл абалга бараг һайнаар үнгэргэжэ байна. Бухы отарануудаа дээрэмнай 4600 гаран гэхэ гү, али 100 эхэ хонин бүриһөө 70 гаран хурьган абтаад, гээлтэ хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдэнэ, — гэжэ совхозой директор Н. Б. Манзаев хөөрэнэ.

Үнэхөөрөөшье, совхозой олонхи хонишод ажал худэлмэридөө горитойхон амжалтануудые туйлаад байна. Жэшээлхэдэ, Ц. Дамбаевай, Ц. Доржиевай, Б. Чимитцыреновэй даажа байһан отарынхид 100 эхэ хонин бүриһөө 85—87 хурьга абаад, бүрин бүтэн тэнжээжэ байна. Хурьгалха хонид эндэ үшөө олон.

Түрүү отарануудые бэшэ, харин дунда зэргын отара хаража үзэхэ гэжэ шиидээд, Бальжинима Доржиевич Доржиевай хүтэлбэрилдэг отарада ерэбэбди. Хонидойнь байра соо хуурай, һаруул, дулаан, хурьгадай хаамаг соо бүлеэн үһан, дабһан, һайн шанартай үбһэн, дэлэндээ һү үгыгөөр түрэһэн хонидой хурьгадта искусственна аргаар хэгдэһэн һүн, бүгэдэндэнь загаһанай тоһоо үгтэнэ.

Тус отара 550 эхэ хонитой. Мүнөө 460 гаран хурьган абтаа.

— Доодо зэргээр абахада, үшөө 60 — 70 хурьга абахабди. Тингэбэл, абаһан уялгаяа үлүүлэн дүүргэхэбди, — гэжэ отарые даагша мэдүүлбэ.

Б. Д. Доржиев Дулма Очировна һамгантаяа эхэ хониной отарые даажа байдаг. Хониной хурьгалха үедэ эндэ сакманщигуулаар И. И. Некипелова, залуу комсомол басагад Баданцу Санжиева, Галина Ринчинова, Дулма Цыбикова, Светлана Ринчинова гэгшэд хүдэлнэ.

— Сакманщигуудай оролдосотой һайнаар, бухы хүсэ шадалаа зорюулан хүдэлнэ. Илангаяа залуу комсомол басагадай ажаллахые харахада, урматай, — гэжэ Бальжинима Доржиевич сакманщигуудаа маргана.

Эдэ дүрбэн басагад дунда Цыргуулы дүүргээд, түрэл колхоздоо хүдэлхөөр үлдэһэн юм. Мүнөө сакманщигуудтаяа тус отарын эзэд абаһан хурьгадаа бүрин бүтэнөөр түлжүүлжэ байна.

Ц. СУБАНОВ,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: залуу сакманщигууд.
Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

ТАСС ЭЛЭДЭЭСЭЛ

Түсэбтэ табан жилэй түгэсхэхы жилые Ленинэй һүргаалаар худэлэлгын габшагай жэл болгохо гэһэн партиин уряада совет хүнүүд бодото ажал хэрэгүүдээрээ харюусана. Үргэн ниитэ ажалша арад социалис мүрысөө шэнэ дэлисэтэйгээр дэлгэрүүлжэ, В. И. Ленинэй шиидхэбэринүүдые, нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэнүүд дотор табигдаһан заабаринуудые, тобшололнуудые хүтэлбэри болгон, ажалша коллективүүд үйлэдбэриин ашаг үрэ ба худэлмэриин шанар саашадань дээшэлүүлгэдэ бухы хүсэлэл оролдолгонуудаа элсүүлэн гаргана.

1979 оной дүнгүүдээр ороной 755 коллектив СССР-эй ВДНХ-гай бухэсоюзна Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэшэбэ. Энээнтэй дашарамдуулан, Москвагай болон Московско областиин ажалшадай баярай митинг мартын 27-до Арадай ажахын туйлалтануудай выставкэ дээрэ болобо.

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ТУЙЛАЛТА — БҮГЭДЭНЭЙ АШАДА

СССР-эй ВДНХ-да БАЯРАЙ МИТИНГ БОЛОБО

СССР-эй Министрнүүдэй Советдэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй ВДНХ-гай Главна комитедэй түрүүлэгшэ академик Г. И. Марчук митинг нээгээ. Социалис мүрысөөн, ажалда коммунис ёһоор хандахын түлөө худэлөөн хадаа ажалай амжалтануудые арьбадхалгын, экономическа асари ехэ зорилгонуудые хурдан түргэнөөр шиидхэлгын хүсэтэ түшэг тулгуури болоно гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Москвагай «Красный Октябрь» гэжэ кондитерска фабрикын коллектив абаһан үндэр уялганнуудаа болзорһоонь урид дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй. Ниислэл хотын кондитернуудай ажал хэрэгүүд тухай бригадир, СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат А. А. Белова хөөрэбэ. Тэрэнэй бригада табан жилэйнгээ түсэбые апрель һарада дүүргэхые харааланхай. Предприятиин 240 гаран худэлмэрилэгшэ хубиингаа табан жилэй даабаринуудые дүүргэжэ, Ленинскэ Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаа.

Москвагай часай хоёрдохи заводой директор А. А. Парамонов трибунада гараба. Энэ коллектив табан жилэй дүрбэн жилэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргээ. Даабаринууд болон уялганууда амжалтатайгаар бэелүүлгэ хадаа коллективэй социальна эдэбхиин, үйлэдбэриин ашаг үрын ургалтын үрэ дүн болоно гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

И. П. Бардинай нэрэмжэтэ Хара металлургиин эрдэм-шэнжэлэлгын түбэй институдай партийнай секретарь В. А. Салаутин, Томилинска шубуу үсхэбэрилгын үйлэдбэриин нэгэдэлэй директор М. И. Брыксин гэгшэд үгэ хэлэбэ.

Арадай ажахын бухы һалбаринуудай ажалшад бүгэдэ арадай социалис мүрысөөнэй түгые улам дээшэнь ургэжэ, 1980 оной ба бухы табан жилэй түсэбүүд болон уялганууде амжалтатайгаар дүүргэхэ гэзэ найдажа байһанаа митингдэ хабаадагшад элирхэйлбэ.

(ТАСС).

ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМЫН ГОЛ ЁҺОНУУДТА ҮНЭН СЭХЭ

БУДАПЕШТ (ТАСС). Венгриин Социалис худэлмэришэнэй партиин XII съезд мартын 27-до худэлмэреэ дүүргэбэ. Тэрэ Венгриин бухы ажалшадай ажабайдалда элитэ ехэ үйлэ хэрэг болоһон, парти ба арадай эбдэршэгүй бата нэгэдэлтэй, марксизм-ленинизмын агууехэ һургаалда, пролетарска интернационализмын гол ёһонуудта коммунистнуудай үнэн сэхэ байһые элирхэйлэн гэршэлээ.

КПСС-тэй, Советскэ Союзай арадуудтай, социалис хани нэгэдэлтэ бухы оронуудтай Венгриин коммунистнууд болон ажалшадай аха дүү ёһоной эбдэршэгүй хани барисаатай байһые партийна хуралдаан үшөө дахин элирхэйлэн харуулба.

Делегадууд ЦК-гай тоосоого элидхэлые, ВСРП-гэй Центральна шалгалтын комиссинн тоосоое нэгэн һаналтайгаар һайшаагаа. Эдэнэр партиин худэлмэри ба саашаяа зорилгонууд тухай шиидхэбэри баталан абаба, Партиин хүтэлбэрилхы органууд — ВСРП-гэй Центральна Комитет болон Центральна шалгалтын комиссии һунгагдаа.

Съездын түгэсхэлэй заседани дээрэ ЦК болон ЦКК-гай һунгалтын дүнгүүд согсологдоо. ЦК-гай Пленум дээрэ Я. Кадар ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарияар һунгагдаба. Тэрэ үгэ хэлэжэ, съездын худэлмэриин дүнгүүдые согсолһон байна.

Съезд бүтэмжэтэй һайн, зохёон байгуулхы, коммунистнуудай уялгаяа, харюусалгаяа мэдэржэ байһан оршон байдалда үнэрөө гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Марксизм - ленинизмын ба пролетарска интернационализмын гол ёһонуудта үндэһэлдэг ВСРП-гэй **улаасхоорондын ажал ябуулгын аша үрэтэй байһые** съезд харуулба. Социалис оронуудай аха дүү партнуудтай холбоо барисаагаа бэхижүүлхые, дэлхэйн коммунис ба худэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэл, нягта жагсаал хүгжөөхые ВСРП-гэй эрмэлзэжэ байһынь съезд элирхэйлэн гэршэлбэ. Ленинскэ КПСС-тэй нэгэдэлэ бэхижүүлгэдэ, али бухы харилсаа холбоогоо хүгжоолгэдэ ВСРП онсо анхаралаа хандуулна.

Манай съездын хараалһан зорилгонууд социалис Венгрине хүгжөөн һалбаруулха, венгер эрхэтэн бүхэнэй аша туһада шэглүүлэгдэһэн бухы партиин ба арад зоной саашадаа бэелүүлхэ ажал ябуулгын программа болохо ёһотой гэжэ Я. Кадар үгынгөө түгэсхэлдэ хэлэбэ. Эдэ зорилгонууд хүшэр хүндэшье һаа, тодо һонор байна. Парти ерээдүйдөө этигэн найдана. Ушарынь юуб гэхэдэ, Венгриин бухы арад зон тэрэниие дэмжэнэ.

Съездын худэлмэри дүүрэбэ гэжэ ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь сонос-хоо. Зал соогуур «Интернационал» һүр жабхалантайгаар зэдэлбэ.

«СОЮЗ Т» ОНГОСО НИИДЭЛГЭЕЭ ДҮҮРГЭБЭ

Ниидэлгэ залан хүтэлхэ түб. (ТАСС). Ашаанай «Союз Т» онгосын ниидэлгэ дүүрэбэ.

Замбуулинай «Союз Т» онгосо 1979 оной декабриин 16-да замбуулинай замда гаргагдажа, декабриин 19-дэ «Салют-6» станцитай холбогдоһон байгаа. Замбуулинай комплексын бүридэлдэ ороожо ниидэхэ үедэнь онгосын шэнэ түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүд туршагдаа. Онгосын түхеэрэлгые хэрэглэжэ, замбуулинай комплексын дабшаха зам хоёр дахин залан хубилгагдаһан байна. Замбуулинай аппарадуудай таһаржа, саашадаа ами амьдараа ниидэхэ үедэнь «Союз Т» онгосын һүүлшын туршалганууд хэгдэбэ.

1980 оной мартын 26-да «Союз Т» онгосо Газартаа бууба.

Онгосын 100 сүүдхын туршада замбуулин соогуур ниидэхэдэ, бухы түхеэрэлгэнүүдынь һайнаар худэлөө.

«Союз Т» гэжэ ашаанай онгосын амжалтатайгаар үнгэрһэн туршалганууд Эсэгэ ороной замбуулинай техникые хүгжөөхэ ба нарижуулан һайжаруулха замда хэгдэһэн ээлжээтэ алхам болоно.

Нарин сэмбын комбинадай пропагандистнарай хубиин зохёохы түсэбүүд эндэ ябуулагдадаг үзэл сурталай хүдэлмэридэ һүүлшын хоёр жэлэй туршада онсо һуури эзэлээ. Политическэ гэгээрэлэй һургуули, кружогуудые хүтэлбэрилэгшэд тэрээндээ үндэһэлэн, бүхы ажал ябуулгаяа эрхилнэ. Зохёохы түсэб табиха ба тэрэниие бодото дээрэнь бэелүүлхэ ябадал ойлгууламжын хүдэлмэрие ажабайдалтай, ниитын хэрэгтэй нягта холбоотойгоор эмхидхэхэ гэһэн Ленинскэ гол ёныe бэелүүлгын нэгэ түхэл янза болоно бшуу. Мүн энэмнай ажалшадые хүмүүжүүлхэ хэрэг комплексноор шиидхэхэ арга олгоно, политическэ Һуралсалай аша үрэ ба шанар дээшэлүүлгэдэ туһална.

«Пропагандист — табан жэлдэ» гэһэн уряа москвагайхидай жэшээгээр Т. Б. Ревенская, Т. А. Рубцова ба Э. А. Головина гэгшэд гаргажа, энэ үүсхэлынь комбинадай пропагандистнарай дунда дэлгэрһэн юм.

Нүхэр Ревенская һуралсалай жэлэй эхиндэ шагнагшадаа һайнаар мэдэжэ абахые оролдодог, тэдэнэй эрдэм мэдэсые шалгажа абадаг заншалтай. Тамара Борисовна һурагшадай хэшээлнүүдтээ бэлдэлгэдэ онсо анхаралаа хандуулдаг. Зохёохы түсэбэйнь нэгэ хуудаһанда уншанабди: һурагшад Н. С. Ноздрина, А. Н. Тихонова, Т. К. Кожевина, Л. Н. Труднева гэгшэдтэ «СССР-эй шэнэ Конституци — коммунизм байгуулалгын үе сагай манифест» гэһэн темээр реферат бэлдэхэ даабари үгэхэ.

Тус дэбтэрэйнь хуудаһанууд дээрэ хэндэ, ямар даабари үгтэхэ ёһотойб гэжэ бэшэгдэнхэй байдаг. Тиихэдээ пропагандист шагнагша бүхэнэй эрдэм мэдэсэ, дүй дүршэл заатагүй хараада абадаг юм. Мүн нүхэр Ревенская һурагшадайнгаа бултанайнь ниитын ямар даабари дүүргэдэгые мэдэдэг байна. Тиимэһээ тэрэ шагнагшадайнгаа ниитын уялга бэелүүлгэдэ туһаламжа үзүүлхэ тухайгаа тэмдэглэлнүүдые хэдэг гээшэ. Тэрэшэлэн пропагандист һурагшадайнгаа ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхада туһа хүргэдэг. Тон бэлэдхэлтэй һурагшань, һургуулийн староста А. Н. Назимова пропагандистын уялга мүнөө дүүргэжэ байнхай. Шагнагшад Н. В. Седунова, С. И. Демина ханын ба олон тиражтай «Текстильщик» газетын эдэбхитэй туһалагшад юм.

Һуралсалда хабаадуулагданхай хүнүүдэйнгээ ажалай болон ниитын-политическэ эдэбхине бадаруулхынгаа хажуугаар тэдэнэй юрэнхы эрдэм мэдэсэ, соёл болбосоролой хэмжээе дээшэлүүлхэ хэрэгтэ нүхэр Ревенская анхаралаа өгөөр хандуулдаг заншалтай. Тингэжэ һурагшад пропагандистын үүсхэлээр уран зурагай выставкэ-бүгүдые, һонин кинофильм, зүжэгүүдые харадаг. Мүн комбинадай соёлой байшанда үнгэргэгдэдэг хэмжээ ябуулганууда шагнагшадынь эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байна.

Т. Б. Ревенская предприятиин үйлэдбэриин-техническэ

ЗОХЁОХЫ ЁҺООР...

венская һурагшадайнгаа бултанайнь ниитын ямар даабари дүүргэдэгые мэдэдэг байна. Тиимэһээ тэрэ шагнагшадайнгаа ниитын уялга бэелүүлгэдэ туһаламжа үзүүлхэ тухайгаа тэмдэглэлнүүдые хэдэг гээшэ. Тэрэшэлэн пропагандист һурагшадайнгаа ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхада туһа хүргэдэг. Тон бэлэдхэлтэй һурагшань, һургуулийн староста А. Н. Назимова пропагандистын уялга мүнөө дүүргэжэ байнхай. Шагнагшад Н. В. Седунова, С. И. Демина ханын ба олон тиражтай «Текстильщик» газетын эдэбхитэй туһалагшад юм.

Һуралсалда хабаадуулагданхай хүнүүдэйнгээ ажалай болон ниитын-политическэ эдэбхине бадаруулхынгаа хажуугаар тэдэнэй юрэнхы эрдэм мэдэсэ, соёл болбосоролой хэмжээе дээшэлүүлхэ хэрэгтэ нүхэр Ревенская анхаралаа өгөөр хандуулдаг заншалтай. Тингэжэ һурагшад пропагандистын үүсхэлээр уран зурагай выставкэ-

таһагай инженер юм. Энэ ушар һурагшадайнь социалис уялганууде абаха хэрэгтэ өгөө нүдээ үзүүлдэг гээшэ. Хубиин зохёохы түсэб соонь иигэжэ уншанабди: В. А. Суздальцева, А. П. Калашникова, Т. Р. Некипелова, З. С. Толстихина нооһоной шанарые тодорхойлдог бригадануудые хүтэлбэрилжэ, Гүрэнэй стандартаар үйлэдбэрилэгдэдэг продукцийн хэмжээе дээшэлүүлхэ болоно. Н. В. Седунова, В. А. Суздальцева үйлэдбэрийн культурые шалгаха хэмжээнүүдые ходо бэелүүлжэ байха. Тиихэдээ цехэй арадай хиналтын бүлэгэй гишүүд А. П. Калашникова, В. А. Кривогорницына нооһоной шанар һайжаруулха рейднүүдые болзор соонь үнгэргэхэ ёһотой.

Пропагандистын ажал ябуулгаяа түсэбэй ёһоор, һуралсалай болон хүмүүжүүлгын асуудалнуудые нэгэдүүлжэ, наринаар бодомжолжо эрхилдэг байһанайнь үрэ дүн шагнагшадайнь ажабай-

да тодорон харагдана. Жэшээнь, Н. П. Ивановагай ударидаһан нооһо илгагшадай коллективэй «Табан жэлэй түсэбые — В. И. Ленинэй түрэһөөр 110 жэлэй ой болотор» гэһэн уряае тэрэнэй һурагшад Б. Э. Аюшеева, В. Ф. Дмитриевагай хүтэлбэрилдэг бригадануудые дэмжэһэн юм. Харин мүнөө тэдэ хоёр бригада 1981 оной тоосоогоор ажаллажа байнхай. Тэрэшэлэн туе һургуулийн шагнагшад Н. В. Седунова, И. И. Демина, З. П. Аносова гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг коллективүүд мүн лэ амжалгатай хүдэлнэ.

Т. Б. Ревенскаягай заадаг һургуулида эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлжэ байһан хүн бүхэн бултадаа һайнаар ажалладаг суутай. Тэдэнэр коммунист нэрэ зэргэдээ хүрэмөөр хүдэлдэг, ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм.

Түрүү пропагандист жэлһээ жэлдэ дүршэл шадабаряа, эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлхэ, һайжаруулхын тула оролдожо байдаг. «Пропагандистын хажууда гээгдэгшэд байха ёһогүй» гэһэн Москва болон Москвагай областийн пропагандистнарай үүсхэлые Тамара Борисовна О. П. Гловановагаа ба Н. П. Феоктистовагаа гэгшэдтэй хамта энэ һуралсалай жэлэй урда тээ дэмжээ бэлэй.

Предприятиин түрүү пропагандистнарай нэгэн — нүхэр Т. Б. Ревенская комбинадайнгаа амжалтануудта хубитаяа оруулна. Мүн тэрэнэй нимэ ажал ябуулга эндэхи ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагшадта хүсэ нүлөөтэй жэшээ боложо үгэнэ.

Ю. БОГОМОЛОВ.

«АГИТАТОРАЙ БЛОКНОТ»

«Үзэл сурталай, политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри саашадань һайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол дэтор нэгэ ниитэ политүдэрнүүдые үнгэргэхэ ябадал һайшаан дэмжэгдээ һэн. Тиин хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд заншаһан болзорто ажалша коллективүүдэй урда ажабайдалай шухала асуудалнуудаар хөөрэлдөө, элидхэл хэнэ. Тиигэжэ нэгэ ниитэ политүдэр үнгэргэхэ хэрэг гуримтай боложо байнхай. Ойлгууламжын хүдэлмэриин энэ онол аргые бодото дээрэнь бэелүүлгэ, тэрэнэй ашаг үрые дээшэлүүлхэ тушаа «Агитаторай блокнодой» 5 дахи номерой эхиндэ үгтэһэн статья соо хэлэгдэнэ.

КПСС-эй обкомой инструктор Н. Мадуевай «Ye сагайнгаа байдал харуулан» гэһэн корреспонденци соо Буряадай театрнуудай зохёохы ажал ябуулга тухай, удхаяраа социалис, түхэл маягаараа национальна искусствын хүгжэлтэ тухай хөөрэгдэнэ.

«Ажахы эрхилэлгые һайжаруулга» гэһэн ниитэ гаршаг доро «сэбэр продукци» гэжэ экономическа ойлгосо юун гээшэб, мүн ажахы эрхилэлгые һайжаруулха хэрэгтэ тэрэ ямар үүргэ дүүргэнэб гэһэн уншагшын асуудалнуудта харюу үгтэнхэй.

«Хитадай залуушуулай ажабайдал» гэһэн корреспонденци, уласхоорондын темэдэ зорюулагдажа, Экономическа Харилсан туһалалсалгын Советдэй гэшүүн-гүрэнүүдэй хамтын банкнууд тухай баримтануу номерто толилогдоо.

В. ИВАНОВА.

ХОЛЫН МАЛШАДАЙ АМ

СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой Сагаан Мориной отделениин Галина Нимаевна Будаевагай эрхилдэг мяхалиг малай гүүртэдэ гурбан лэ хүн хүдэлдэг юм. Гушаад жэлэй туршада Галина Нимаевна һаалишанааршье хүдэлһэн, бүрүү, хашарагуудыешье томо болгоһон, ажалай дүршэл ехэтэй болоһон. Эндэ мүн эгэшэ, дүү Чимит, Будажаб Жимбиевүүд хүдэлдэг. Чимит Цыбикжаповна баһал залуу нахаһаа малшан ябаһан юм.

Гүүртын малшад намар байхада үбэлжэлгэдөө һайнаар бэлдэһэн хадаа мүнөө жэлэй хатуу үбэлжэлгые ядамаггүйгөөр үнгэргэжэ байна. Малай дал хото, тугалнуудай байра дулаан, доронь дэбдихэ хохир өгөөр бэлдэгдэнхэй.

Хубааридаа хүртэһэн үбһэ тэжээлээ тэдэнэр нарилан гаргашалжа, малаа бүлеэн уһаар уһална. Мүнөө малайнь тамир намарайхиһаа ехэ буураагүй янзатай.

Гүүртэдэ бүхыдоо 101 үнеэн, дүрбэн буха, 45 тугал харууһалгдана. Тугалнуудынь һаруул, дулаан байранууд соо томо, жэжээрээ илгагдаад байдаг юм. Үнеэдэй түрэдэг таһалгань тугалайнгаа байратай холбоотой. Тиимэһээ үнеэнэй түрэмсөөр тугалыень хүхүүлхэ дулаан таһалга захадань бии. Нимэ оролдосотойгоор ажаллаһанай ашаар гүүртын малшад нёдондо 100 үнеэн бүриһөө 98 тугал тэнжээгээ. Хоёр жэлэй туршада нэгэшье томо, жэжэ мал гарзада оруулаагүй. Эхэсэ хүхэжэ түлжүүлэгдэдэг тугалнуудые зундаа ара модотой бэлшээридэ адуулхань хэды бэрхэтэйшье һаань, нимэ

Үбэ
нарилан
хаша
тэрэн
бүрүү
эдэлэ
ные и
Ажа
эрхил
энэ үн
ролдо
Ленин
ойн
тэйгөө
дүүрэ
хиһэ
абаж
тай ю

Зуу
(зүүн
ева, т
Н. Д

ЭБТЭЙЛ БАЙХАДА УРАГШАТАЙ

Алишье талаараа үнгэрһэн жэл манай коллективэй ажабайдал, ажал хүдэлмэридэ ехэ урагшатай. амжалтатай һайн жэл байгаа гэжэ тэмдэглэхээр байна.

Жэшээлхэдэ, арбадахи табан жэлэй гурбадахи жэлдэ һайн үрэ дүн туйлаһанайнь түлөө Бага-Колесовско фермэдэ 1979 оной эхеэр СССР-эй ВДНХ-гай үнэтэ бэлэг барюулагдаа һэн. Мүн ажахы дотороо дэлгэрһэн мүрысөөндэ эрхим амжалта туйлаһанайнгаа түлөө бүхы коллективээрээ республикын нинслэл хотын театр харахаяа ошохо путёвкоор шагнагдаа һэмдэ. Фабрикын дирекциин, парткомой, рабочкомой тогтооһон социалис мүрысөөнэй гуримай ёһоор телевизор шанда хүртөөбди.

Энэ үе соо ажалаймнай эрхэ байдал һайн болоо. Үнеэдэй байра соо электрокалорифер тодхогдожо, досоонь урдынхиһаа хуурай, дулаахан, һаалишадай хүдэлхэдэ таарамжатай зохид болоо. Үнеэдэй хүхэ дэлэн, хүнэг амһарта угааха халуун, бүлеэн уһан фермэдэ ходо байдаг болоихой.

Үшөө нэгэ шухала юун болооб гэхэдэ, манай фермынхид өөһэдынгөө арга боломжонуудые хаража үзөөд, коллективтээ суглаа үнгэргэһэн бэсэрээ мүнөө үбэлжэлгын үедэ Зэдын районой Торгин совхозойхидой жэшээгээр хүдэлхэ, малай байжа эдеэлхэ хаһада, үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1800 килограммһаа бага бэшэ һу һааха гэһэн уялга абаа һэмдэ. Тингээд район соогоо социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ үүсхэл гаргаабди. Энээнние бэелүүлжэ шадаа һаа, һу ,ааха, гүрэндэ тушааха бүхы жэлэйнгээ түсэб, даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ байнабди.

Дүүргэхэ арга боломжошье бии. Юуб гэхэдэ, үнгэрһэн жэлдэ туйлагдаһан үрэ дүнгүүдые харахада, фермэдэ һу һаалине үшөө дээшэлүүлхэ арга боломжын ехэ байһаниинь элирнэ. Жэшээнь, нёдондо бүлыдөө 6900 центнер һу һааха даабаритай байһан аад, тэрэнээ 7400 центнертэ хүргөөбди. Жэлэй түсэбөө гадуур 800 гаран центнер һу бэлэдхэлэй пунктда эруулаабди. Олонхи түрүү һаалишаднай үнеэн бүриһөө 3000 килограммһаа дээшэ һу һаагаа. Манай эрхим һаалишад В. Т. Ипатьева, А. В. Берёзкина, Н. И. Нечнина, А. П. Имеева гэгшэд үнеэн бүриһөө тус тустаа 3500—3800 килограмм һу һааһан байна.

Хоёр жэлэй саада тээ район соогоо эгээн түрүүлэн, фермымнай үнинэй һаалишан Зоя Петровна Аверина гурба мянган килограммай дабаа дабаһан юм.

Хайшан гээд, ямар аргаар жэлһээ жэлдэ нимэ һайн үрэ дүн туйлана гээшэб гээд, манай коллективэй ажал түхай зариман һонирходог. Минин һанахада, эндэ тиимэ онсо ехэ «нюуса» үгы. Үнинэй суггаа үүдэлжэ, бэе бэеэ һайн мэдэхэ болоһон хүнүүд хадаа, һаалишаднай хэрэгтэй саггта али нэгэндээ туһалалсажа, дэмжэлсэжэ ябадаг, хоорондоо ехэ эбтэй эетэй зон юм. Манайда энэ тэрэ юумэн дээрэһээ хэрэлдэжэ, арсалдажа, атаа-мэеэ булялдажа байха хүнние харахагүйт. Ямар нэгэ юумэ хэхэ, бүтээхэ гээл һаа, бүлта оролдодог, хүн бүхэн арга, шадал зэргээрээ хамтын хэрэгтэ хам ородог жэшээтэй.

Энэл ажалаймнай амжалтын эхин гээшэ гэжэ һанагшаб.

Һаяхан эгээл үнинэй һаалишан Нина Артемьевна Корытовае пенсидэ үдэшөөбди. Энэ нүхэрнай олон жэлэй туршада фермэ дотороо нилээд түрүү ябаһан хүн. Суггаа хүдэлһэн нүхэдынь тон халуун дулаанаар үдэшөө, дурасхаалай бэлэг сэлэг үгөө.

Нүхэр Корытовагай үнеэдые тушаажа абаһан залуу басаган Любовь Глущенко иигэжэ хэлээ:

— Хүндэтэ Нина хээтэй, танай һаажа байһан үнеэдые бэедээ даажа абахадаа, эдэнние тандал адлаар «бөөмэйлхэб». Һу шэмыень доошолуулхагүйн тула бүхы шадалаараа оролдохоб. Танай намда зааһан һургаал, дүй дүршэлыетнай улам арьбадвэй ажал түхай зариман һонирходог. Минин һанахада, эндэ тиимэ онсо ехэ «нюуса» үгы. Үнинэй суггаа хүдэлжэ, бэе бэеэ һайн мэдэхэ болоһон хүнүүд хадаа, һаалишаднай хэрэгтэй саггта али нэгэндээ туһалалсажа, дэмжэлсэжэ ябадаг, хоорондоо ехэ эбтэй эетэй зон юм. Манайда энэ тэрэ юумэн дээрэһээ хэрэлдэжэ, арсалдажа, атаа-мэеэ булялдажа байха хүнние харахагүйт. Ямар нэгэ юумэ хэхэ, бүтээхэ гээл һаа, бүлта оролдодог, хүн бүхэн арга, шадал зэргээрээ хамтын хэрэгтэ хам ородог жэшээтэй.

Энэл ажалаймнай амжалтын эхин гээшэ гэжэ һанагшаб.

Һаяхан эгээл үнинэй һаалишан Нина Артемьевна Корытовае пенсидэ үдэшөөбди. Энэ нүхэрнай олон жэлэй туршада фермэ дотороо нилээд түрүү ябаһан хүн. Суггаа хүдэлһэн нүхэдынь тон халуун дулаанаар үдэшөө, дурасхаалай бэлэг сэлэг үгөө.

Нүхэр Корытовагай үнеэдые тушаажа абаһан залуу басаган Любовь Глущенко иигэжэ хэлээ:

— Хүндэтэ Нина хээтэй, танай һаажа байһан үнеэдые бэедээ даажа абахадаа, эдэнние тандал адлаар «бөөмэйлхэб». Һу шэмыень доошолуулхагүйн тула бүхы шадалаараа оролдохоб. Танай намда зааһан һургаал, дүй дүршэлыетнай улам арьбадхахын түлөө тэмсэхэб, — гээ.

Энэ ушар үшөө юу харуулнаб гэхэдэ, манайда дүршэлтэй һаалишад болон залуушуулай хоорондо ехэ һайн ёһо заншал бии болоихой. Аха нүхэдынь залуу һаалишадта туһатай зүбшэл, заабари ходо хэлэжэ, баян дүй дүршэлеөө дамжуулжа байдаг.

Мүнөө үбэлжэлгын үедэ һүн хэр зэргэ һаагданаб гээд хараха болоо һаа, нимэ байна. Нёдондоной энэ үсыхиһөө багаар һүн һаагдажа байбашье, һүүлэй үдэрнүүдтэ һүмнай бага зэргэ нэмэжэ эхилээ. Хэрбээ декабрь һарын һүүл багаар үнеэн бүриһөө үдэрэй 959—1000 килограмм һу һаадаг байбал, үнеэдэй һаянайл тугаллажа байбашье, мүнөө тэрэмнай 1200 килограммда хүрөө. Ондоогоор хэлэбэл, үнеэн бүриһөө үдэрэй 7—8 килограмм һүн һаагдана. Энэмнай багашаг гээшэ ааб даа. Теэд үбһэ тэжээл малда урдынхиһаа һураггүй бага эдюулэгдэнэ ха юм.

Хэды тингэбэшье, бүхы арга боломжоёо хэрэглэн, улам оролдосотойгоор хүдэлхэ, үбэлжэлгын үедэ һу һааляа дээшэлүүлхэ, абаһан социалис уялгаяа заатагүй дүүргэхэ гэжэ манай фермынхид оролдоно.

А. МИРОНОВ.

Кабанскын шубуунай фабрикын Бага-Колесовско һаалиин фермые даагша.

ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛЭЙ ҺУРГУУЛИ

БАРНАУЛ. Алтайн хизаарай «Родинский» совхоз тэжээл бэлэдхэлгээр түрүү дүй дүршэлэй һургуули болонхой. Жэлдээ юнэн мянган тонно гранул ба брикедүүдые буйлуулха хүсэтэй гурбан цех эндэ түхэреэн сүүдхэдээ хүдэлнэ.

Холимог тэжээлэй бүридэлдэ гол түлэб һолоомон, ногооной гурил ба бага хэмжээнэй таряанай зүйл ородог юм. Малай рационой хахадһаа ехэнхи хубие хуурай холимог тэжээл эзэлдэг. Совхозой мяханай цехэй хүдэлмэриин дүнгүүдээ нимэ тэжээлэй ашаг шэмэ харагдана: эрэ түлгэнүүдэй — 150 граммаар, эрэ буруунуудай шэгнүүр сүүдхэдээ 700—800 граммаар нэмэдэг байна. Тус тустаа дунда зэргээр 500 килограмм шэгнүүртэй хашарагууд тушаагдадаг.

«Родинский» совхозой дүй дүршэл Алтайн хизаарта үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнэ. Нёдондонойхиһоо хоёр дахин шахуу олон тэжээлэй 700 шахуу цех хизаарта хүдэлнэ. Энэ үбэлжэлгын эхинһээ хамтын малда миллион хахад тонно холимог тэжээл тэдэнэр буйлуулан гаргаа.

ЕХЭ АЖАБАЙДАЛ

УНРЕК (Джезказганска область). Тайбековтэнэй алтан түрэ гансал гэр бүлын һайндэр бэшэ, харин бүхы аулай баяр, найр болобо. Хүгшэн, залуугүй бүхы зон энэ баяр ёһололдо ерээ. Урданай казах хуримай дуунай аялга доро сельсоведэй түрүүлэгшэ М. Жиенбаев Омарата Тургай-апа хоёрто сэсэгүүдые, өөлэгүүдые барюулба.

Округ дотор анха түрүүлэн совет гурэмаар һайндэрлэһэн ветерануудай комсомол түрые нэһатай хүнүүд дурсан хөөрөө. Тэрэ хурим хэды шаг шууяа татаа гээшэ һэм. Хуушан заншал баримталагшад коммунист Омар, комсомолка Тургай Тайбековтэниие хэнээхэбди гэжэ занадаг һэн.

Урданай заншал хуушаржал байгаа. Омар Тургай хоёрой нюдэн дээрэ шэнэ байдал түбхинэн байгуулагдаа. Гэхэ зуура, эдэнэр өөһэдөөшье революционно хубилалтануудта эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байна. Үбгэниинь совхозой түрүүшын трактористнуудай социалис мүрысөөе толгойлоо. Һамганиинь багша болод, үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые усадхаһан байгаа.

Дайнай эхилхэдэ, Омар һайн дүраараа фронтдо мордожо, Берлиниие дайлан абалсаа. Харин дүүрэхэдэнь, түрэл «Шетский» совхоздоо шэнэ газар элдүүрилэн ашаглалсаа һэн.

Мүнөө үбгэ һамган хоёр наһанайнгаа амаралтада гаранхай. Зургаан үри хүүгэдые, арбан табан ашанарые хүмүүжүүлээ. Залуу үетэн эхэ, эсэгынгээ замаар дабшажа, түрэл ажахыдаа хүдэлдэг юм. Одхон хүбүүн Каирбегэйнь нэрэ бүхы район дотороо мэдээжэ болонхой. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг механизаторнуудай комсомол-залуушуулай бригада нёдондо залуушуулай коллективүүдэй хоорондохи мүрысөөндэ илажа гараһан байгаа.

(ТАСС).

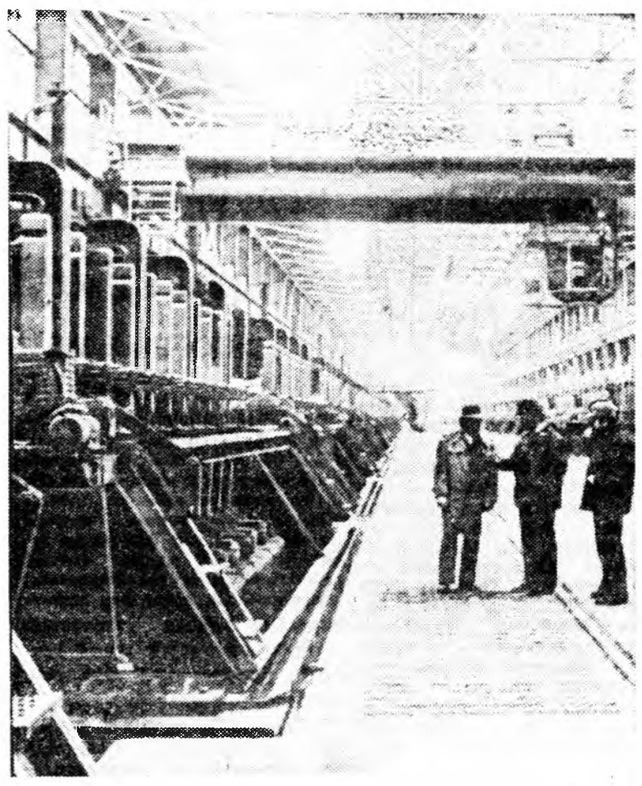

ТАДЖИГАЙ ССР. Турсунзаде хотодохи алюминиин заводой электролизно цехэй ээлжээтэ корпус ашаглалгада үгтэбэ. Далита машинануудые бүтээлгэдэ хэрэглэгдэдэг энэ металл хайлуулгые шэнэ түхэрэлгэнүүд дээрэ хэһэнэй ашаар үйлэдбэриин хэмжээн хоёр процентээр дээшэлхэ, алюминиин шанар һайжарха байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Шэнэ электролизно корпус соо.

ТАСС-ай фотохроника.

МҮНӨӨДЭР—КПСС-эй IX СЪЕЗДЫН ЭХИЛҺЭЭР 60 ЖЭЛЭЙ ОЙ Г

ЕРЭЭДҮЙДӨӨ ЕХЭТЭ ЭТИГЭДЭГ БАЙГА

Манай партийн съезднүүдэй гайхамшагта түүхэдэ РКП(б)-гэй IX съезд өөрынгөө дабташагүй һуури эзэлдэг юм. Тэрэ Агуу Октябриин түйлатануудые аршалан хамгаалхын түлөө гадаадын империалис добтололгын болон дотоодын сагаан гвардеецүүдэй контрреволюциин нэгэдэмэл хүсэнүүдтэй тэмсэлэй Улаан Армиин шиидхэхы илалтануудые түйлажа байһан үе сагта боложо үнгэрөө һэн. Совет республикын газер дайдын ехэнхи хубинь 1920 оной эхиндэ дайсадһаа сүлөөлэгдөөд байгаа. Амгалан тайбан саг ерэжэ, ажахын хойшолуулагдашагүй зорилгонуудые шиидхэлгэдэ анхаралаа элсүүлхэ арга Ленинскэ партида олгоо бэлэй.

1919 оной декабрьда болоһон Советүүдэй Бүхэроссин VII съезд дээрэ хэһэн элидхэл соогоо В. И. Ленин иигэжэ хэлэһэн байдаг: «Манай хэхэ баатай болоһон граждан дайнай үе хойномнай үлөө, харин бидэ бүгэдэнэй дура татаһан, манай хүсэһэн, бидэнэй зохёон бэйгуулха ёһотой, өөһэдынгөө бүхы хүсэл оролдолго, өөрынгөө бүхы ажабайдалые манай зорюулха энхэ тайбан бэйгуулалтын гол үе саг —урдамнай». (ППС, 39-дэхи том, 407-дохи хууд). Империалис болон граждан дайнуудай ушаруулһан ажахын һандаралые шадаал һеа түргэнөөр һэргээжэ, ажалшадай байдал һайжаруулха гэжэ парти оролдодог байгаа.

Амгалан тайбан байгуулалтын холын цэглэл хараалхадаа, арадай ажахые һэргээлгын ба хүгжөөлгын нэгэ ниитэ түсэб зохёон табиха хэрэгтэ Ленин онсо анхарал хандуулдаг байһан. Совет засаг хадаа капиталис байгуулалтаһаа «үйлэдбэри эмхидэлгын болон тэдэниие хүтэлбэрилгын ехэ эмхи гуримгүй байдал» абаа, «тиимэһээл үндэһэн зорилгонуудай нэгэн — ороной ажахын бүхы ажал ябуулгые ниитэ гүрэнэй нэгэ түсэбөөр дууһан нэгэдүүлхэ зорилго шууд сэхэ табигдана» гэжэ VIII съезд дээрэ, өөрынгөө шэнэ Программа баталан абаһанайнгаа һүүлээр, парти мэдүүлһэн юм. Тэрээн дотор, Ленинэй бодомжоор, ороноо электрижүүлгэ гол һуури эзэлхэ ёһотой байгаа. Электрижүүлгын түсэбые партиин ойрын 10—20 жэлэй агууехэ программа гэжэ Владимир Ильич тоолодог һэн.

Сэрэгэй зорилгонуудһаа амгалан тайбан ажахын байгуулалтын зорилгонуудта шэлжэн оролгын бэрхэшээлнүүдые хараадаа сбажа. Совет республикада сэрэгэй шэнэ добтолгын аюул бии гэжэ үндэһэ баримтатайгаар тоолоһон дээрэһээ арадай ажахые һэргээхэ ба Улаан Армиин дайшалхы шадабариие саашадань дээшэлүүлхэ хэрэгтэ сэрэгэй коммунизмын үедэхи онол аргануудые хэрэглэжэ боломоор гэжэ парти тоолоһон байна. РКП(б)-гэй Центральна Комитет 1920 оной январьда «Ажахын зорилгонуудые бэелүүлгэдэ индустриальна пролетариадые, уялгата ажал хэхэ ябадалые, ажахыдахи сэрэгэй арга боломжонуудые элсүүлхэ ба сэрэгэй частьнуудые хэрэглэхэ тухай» тезисүүдые тунхаглаһан юм. Ажахын асуудалнууд мүнөө сэрэгэй асуудалнуудтай тон адляар харагдаха ёһотой гэзд ЦК зааһан байна. Экономическа һандаралһаа имагтал хүдэлмэришэд болоо таряашадай бааташалгата ажалаар, гурим журам эрид шангаар сахиһанай ашаар лэ гаража болохо байгаа бшуу. Гэхэтэй хамта сэрэгэй коммунизмын политика хадаа саг зуурал хэрэглэгдэхэ юм гэжэ парти онсолон тэмдэглэһэн байна. Энээнтэй дашарамдуулан Центральна Комитет Троцкидо шууд сэхэ харюу сохилто үгэһэн юм.

ЦК-гай тезисүүдэй гол дуримүүд хадаа Сапронов, Осинский, Смирнов түрүүтэй «демократическа централизмын» бүлэгэй зүгһөө ехэ добтолгодо ородог байгаа. «Децистнүүд» демократическа централизмын гол ёһонуудай удхые хазагайруулжа, предприятиие хүтэлбэрилгын нэгэ гарта байха ябадал, бата бэхи журам буруушаажа, заха хизааргүй зүбшөөлнүүдые байгуулха гэжэ буляалдадаг байгаа бшуу. Олон тоото асуудалнуудаар тэдэнэй хараа бодомжонуудые Шляпников, Томский болон большевик политикын бусад дайсад дэмжэһэн юм. Совет гүрэнэй байгуулалтада партиин хүтэлбэрилхы үүргэ доошолуулха, экономикые нэгэ газарһаа хүтэлбэрилгэ үгы хэхэ гэжэ тэдэ оролдодог байгаа бшуу.

Тиимэһээ ажахын нэгэн ниитэ түсэб зохёон табиха ба экономико хүтэлбэрилгын онол аргануудые тодорхойлхо асуудалнууд, мүн Ленинэй һургаалда харша оппозицынхидэй хараа бодолтой тэмсэлгын зорилгонууд партиин ээлжээтэ съезд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ баатай болоһон байха юм.

1920 оной мартын эхин багаар РКП (б)-гэй ЦК-гай Политбюро партийна организацинуудта бэшэгээр хандаба. Болохоёо байгаа съездын гол зорилго юуб гэхэдэ, «шуһата фронт дээрэхи тэмсэлһээ шуһата бэшэ фронтдохи, ажалай фронтдохи, һандаралда эсэргүү, Россин арадай бүхы ажахые һэргээхым, һайжаруулхын, һэльбэн хубилгахын, хүгжөөхын түлөө дайнай фронтдохи тэмсэлдэ» шэлжэн орохо онол арга, түхэл маягууд болон хэмжээнүүдые тодорхойлолго болоно гэжэ тэрэ бэшэг соо хэлэгдэһэн байна.

РКП(б)-гэй IX съезд Москвада 1920 оной мартын 29-һөө апрелиин 5 болотор болоһон юм. Тэрэнэй делегадууд партиин 600 мянга гаран гэшүүдые түлөөлһэн байгаа. VIII съездһээ хойшо үнгэрһэн жэл соо, дайнай үедэ ехэ гээгдэлдэ оробошье, коммунистнуудай зэргэнүүд хоёр дахин олон болоо. Энэнь Ленинскэ партиин нэрэ хүндын саашадаа үргаһанай, тэрэнэй политикын зүб байһанай, олониитэтэй тэрэнэй холбооной бата бэхи болоһоной эли тодо гэршэ боложо үгөө.

Съезд В. И. Ленинэй хүтэлбэри доро үнгэрһэн юм. Тоосоото элидхэл хэһэн, элидхэлэйнгээ түгэсхэлэй үгэ, ажахын байгуулалта тухай, кооперацы тухай болон нэгэ зарим бусад асуудалнуудаар үгэнүүдые хэлэһэн, тэрэшэлэн съездын дүүрэхэдэ түгэсхэлэй үгэ тэрэ хэлэһэн байна. Арадай ажахые һэргээхын тула хүдэлмэришэн ангиин ба тэрэнэй партиин нягта нэгэдэл, шанга журам, нэгэ газарһаа хүтэлбэрилгэ бэхижүүлгэ, хүдэлмэриин даалгадаһан участогай түлөө хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалга хэрэгтэй гэжэ Политическэ тоосоон соогоо шэнэ хүсэтэйгөөр Владимир Ильич тэмдэглээ бэлэй. Ленин оронойнгоо экономико һэргээн хүгжөөхэ зорилго, энэ хэрэгтэ профессиональна союзуудай үүргые али бүхы талаһаань элирхэйлэн харуулһан байна.

Ажахын нэгэн ниитэ түсэб хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлгэ хадаа ажахые һэргээн бодхоолгын гол шухала эрхэ нүхэсэл болоно гээд, «Ажахын байгуулалтын ээлжээтэ зорилгонууд тухай» гэһэн съездын резолюци дотор хэлэгдэнэ. Съездын заабаринууд Россие электрижүүлхэ талаар Гүрэнэй комиссиин түсэбэй (ГОЭЛРО)—арадай ажахын хүгжэлтын, түүхэдэ анха түрүүшын научна үндэһэ баримтатай холын хараатай түсэбэй һуури боложо үгөө.

Хүдэлмэришэн ангиин түрүү хубиин ажалай эдэбхи үүсхэлые съезд ехэ ханангяар тэмдэглэбэ. 1919 ондо мүндэлһэн, Ленинэй «агууехэ үүсхэл» гэжэ нэрлэһэн, хүдэлмэришэдэй гайхамшагта үүсхэлые тэрэ дэмжээд, субботнигуудые бодото ажабайдалда үргэнөөр хэрэглэхэ гэһэн эрилтэ партийна организацинуудай үмэнэ табиһан байха юм.

«Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ асари ехэ хүсэн» гэжэ нэрлэгдэһэн ажалай мүрысөөе хүгжөөлгын асуудалнуудые съезд онсо ехэ анхаралтайгаар хаража үзэбэ. Ленинэй дурадхалаар «Ажахын байгуулалтын ээлжээтэ зорилгонууд тухай» резолюци дотор түсхай бүлэг оруулагдаһан юм. Тэрээн соо «Заводууд. районууд. цехүүд, мастерскойнууд болон тус тус хүдэлмэришэдэй хоорондохи мүрысөөн хадаа профессиональна союзуудаа болон ажахын зургаануудай зүгһөө нарин нягтаар эмхидхэгдэхэ, анхаралтайгаар шэнжэлэгдэхэ асуудал болохо ёһотой» гээд бэшэгдэнхэй.

Мүрысөөн тухай Ленинэй суртал бодолые Коммунис парти хэдэн арбаад жэлэй туршада бодото дээрэнь бэелүүлжэ байнхай. Социалис мүрысөөн хадаа манай обществын байдалда бата һуури эзэлжэ, социалис болон коммунис байгуулалтын, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын түлөө, хүдэлмэриин ашаг үрын ба эрхим шанарай түлөө тэмсэлэй шухалын шухала онол аргануудай нэгэн болонхой гээшэ. Тэрэ шэнэ хүниие хүмүүжүүлгын аша үрэтэй хэрэгсэл мүн болоно. Ажалшадай диилэнхи олониинь мү

АЛДАРТА ОЙЕ УГТУУЛАН

ЭРШЭ ЗОРИГТОЙГООР АЖАЛЛАНА

Ленинэй түрэһөөр ой тухай» КПСС-ай тогтоолдо харюу манай һургуулиин хүдэлмэрилэгшэд рагшад алдарта ойе амжалтаар угтахыс ай.

Ленинэй түрэһоор ой ойе эрхим һайтаха тухай асуудасовет дээрэ багшаншэн хэлсээд, тодорзэ ябуулгануудыс дарилан, тэдэнээ бэлэгүүлзэлхэдэ, һургуулиин Р. Ешонова метоэаһалгые шэнэ эммулинэ, багин болгоо. Энэ таһал-

га (кабинет) соо иимэнүүд выставкэ үнгэрөө гэбэл: «В. И. Ленинэй түрэһөөр 110 жэлэй ойдо», «Предмедүүдые зааха номууд ба журналнууд», «Элидхэлнүүд, статьянууд, хэшээлэй болон тематическа түсэбүүд», «Эрхим багшанар», «Түрүү багшанар А. И. Будаева, Е. Ц. Базаржапова, В. Ш. Банаева гэгшэдэй хүдэлмэрини дүй дүршэлэй дүн гаргалга» г.м.

Һургуулиин библиотекэ соо ленинскэ булан түхеэрэгдэнхэй. Тэндэ Ленин тухай стенднүүд, номууд буряад болон ород хэлэн дээрэ табигданхай. Атуусхэ багша тухай бэшэгдэһэн һонин номуудые һурагшад библиотекэһээ өөһэдөө абажа уншадаг.

Гадна һургуулиин коридор соо мүн лэ ленинскэ булан бии. Вэлэдхэлэйхидхдээ эхилээд, арбадахи хүрэтэр класс бүхэн ленинскэ буланда бэлэглэхэ бэлэгүүдые бэлдэнэ, класс бүхэндэ ленинскэ уншалгануудыг үнгэргэгдэнэ.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 110 жэлэй ойдо зорюулжа, шатарай наадан үнгэргэгдөө. Ахамад классуудай дундаһаа 9-дэхи «А», дундуур классуудһаа 7-дохи «А», багануud классуудһаа 3-дахи класс илажа гараа. Шатарай кружогые физикын багша Н. Н. Хурхесов хүтэлбэрилдэг. Николай Никитьевич өөрынгөө хүтэлбэрилдэг 6-дахи класста «В. И. Ленин—уран зураг» гэһэн темээр классай нээмэл час ехэ һонирхолтойгоор үнгэргөө.

Манай һургуулиин багшанар Ленинэй түрэһэн үдэртэ зорюулжа, ехэ концерт бэлдээд, уран һайханай харалгада хоёрдохи һуури эзэлээ. Арбадахи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ унаһан малгайгаа абангүйгөөр ажаллажа байһан малшадта, хонишодто, механизаторнуудта багшанар тэрэ концертээ харуулжа баясуулаа. Комсомол-залуушуулай дунда «Ленинэй хэрэгтэ үнэмди» гэһэн темээр суглаан үнгэргэгдөө. Һалар «Ленинэй һургаалаар, коммунис ёһоор ажаһууха, хүдэлхэ ба тэмсэхэ» гэһэн уряатай нээмэл партийна суглаан үнгэргэгдэхөөр хараалагданхай.

Мүн манай һургуулида 7—10-дахи классуудай һурагшадһаа бүридэнэн литературно-драматическа кружок үнинэй хүдэлмэрилдэг. Энэ кружогойхид шадал зэргэзрээ түрэл нютаг тухайдаа, нютагайнгаа түрүү хонишод, малшад, механизаторнуud тухай сочинени, шүлэг, сценкэ зохёожо бэшэдэг, арадай аман зохёол суглуулдаг заншалтай.

Тинхэдэ манай һургуулиинхид Ленинэй түрэһөөр 110 жэлэй ойн баярай болон коммунис ажалай бүхэсоюзна һайндэрэй дүтэлхэ бүри улам эршэтэйгээр ажаллажа байна.

Б. БУДАЕВА,
Хурамхаанай районой Барханай һургуулиин багша, Буряадай АССР-эй һургуулиин габьяата багша.

ЭНИНЭЙ НОМУУД—ЛАДУУДАЙ ЗҮРХЭНДЭ

Ленинэй зохёолнуудай гараһаниинь тиражай ҮЛГЫН тоогой талаар нэгэдэхи һуури ЮНЕСКО-гэй тоо, ба- нимэ байна. Ленинэй СССР-тэ 531 167 мянган хэнэгээр гаранхай. «В. И. зохёолнуудтал адли гараһан номууд хүн дэлхэй дээрэ байнашьегүй, — Л. И. Брежнев тус дэгдэглээ һэн. — ...Бүуудай, бүхы түбинүүзон Ленинэй нонуншадаг, ажабайдалай үлэй һургаал тэндэнээ

мүн гадаадын 35 хэрэ гараһан, Ленинэй ион хэнэг номуудые ондын ном» гэжэ лын саана гаргаһан гэжэ бүхэсоюзна нэ- генеральна директоогшо А. Гукасов ТАСС-спондентдэ мэдээсэ- — Владимир Ильнууд Европын ба араб нүүдһээ гадна, Ин- адуудай хэлэнүүд дээ- ль, хаус, амхар, суа- лэнүүд дээрэ хэблэг- ана. Хүгжэжэ байгаа В. И. Ленинэй зо- ые улам ехэрэ һо- ншадаг болоожо байн- зохёолнуудынь тэн- гаран дахинһаа олоор Испаниин, Шэнэ Италиин, Афганиин, Эфиопиин, Алжирай ууудэй ба номой хунаймаанай фирмэнүүдэй захил ородог. Ленинуудые Сиридэ, Ливан-

да, Колумбида, Мексикэдэ улам олоороо уншадаг боложо байна. Коммунис партиин, совет түрэнэй бэлэүүлжэ байгаа амгалан байдалай түлөө, эб найрамдалтайгаар оршон байхын түлөө тэмсэлдэ зорюулагдаһан зохёолнуудынь нэн түрүүн гадаадын уншагшадта зорюулжа, ходо хэблэгдэн гарадаг. Оронуудай захилаар суглуулбаринууд болгон хамтадхагдаһан тэдэ зохёолнууд оршуулагдадаг, дэлхэйн хэдэн арбаад хэлэн дээрэ хэблэгдэдэг юм.

Хүдэлмэришэн ангиин политическэ эмхиин эгээл дээдэ формо бологшо Коммунис парти тухай тайлбарилан заа-һаниинь В. И. Ленинэй өгүүлэхэ аша габьяануудай нэгэн мүн. Энэ асуудалаар тэрэнэй бэшэһэн зохёолнууд мүнөөшье шухала удха шанартай байнаар. «Демократическа революцида социал-демократиин хоёр тактика», «Коммунизмда «зүүнэй тала баримталһан» үхибүүн ёһоной үбшэн», «Юу үхэхэб», «Арадай ханинар» гэ- шэ юуб, социал-демократуудай урдаһаа тэдэнэр хайшан гэдэ тэмсэнэб?», «Алхам ураг- шаа, хоёр алхам гэдэргээ» гэһэн номуудые хэблэн гаргаха асуудалаар «Улаан-ордын ном» олон захилнуудые дүүргэгдэн байна.

Манай орон дотор, мүн бусад социалис гүрэнүүдтэ бэлэүүлэгдэһэн Ленинэй аграрна программа хүгжэжэ байгаа оронуудай уншагшадай дунда илангаяа һонирхол үүсхэнэ. Энэ темээр Ленинэй бэшэһэн зохёолнууд «Газар тухай асуудал ба сүлеетэ байдалай түлөө тэмсэл» гэһэн суглуулбари дотор нэгэдхэгдэн хэблэгдэдэ, хилын саана олоор гаргагданхай.

«Империализм болбол капитализмын дээдэ шата мүн» гэжэ ном 550 мянга гаран хэнэгээр тврааһан байха юм. «Гурэн ба революци» гэһэн зохёолынь 700 мянга гаран хэнэгээр гадаадын уншагшадта зорюулжа хэблэгдэнхэй.

Ленинэй ажаябадал ба ажал ябуулгатай холбоотой бүхы юумээр дэлхэй дээрэ улам ехээр һонирходог боложо байна. Гадаадын хэблэлнүүд, номой худалдаа наймаанай фирмэнүүд Ленинэй зохёолнуудые хэблэхэ асуудалаар Авторска эрхын бүхэсоюзна агентствэтэй хэдэн арбаад договор баталаншай. Тэдэнь — В. Катаев, З. Воскресенская, М. Шагинян, Е. Драбкина, М. Прилежаева болон бусад совет уран зохёолшодой, олониитын ажал ябуулагшадай бэшэһэн, Владимир Ильич тухай, тэрэнэй бүлэ, нүхэд ба соратнигууд тухай номууд болоно.

В. И. Ленинэй хэлэһэн үгэнүүдые, тэрэнэй дуратай революционно ба арадай дуунуудые буулгаһан грампластинкануудые ехээр хэрэглэдэг. Капиталис оронуудай фирмэнүүд ленинскэ темээр миндаһан дээрэ бэшээтэй совет пластинкануудые гаргаһан байна. Жэшээлбэл, Р. Щедринэй «Ленин арадай зүрхэн соо» гэһэн оратори ФРГ-дэ, «Революциин дуунууд» — Франциде, Д. Шостаковичой «Арбан хоёрдохи симфони» — США-да пластинка боложо гараа юм.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 110 жэлэй ойе угтуулан, «Улаан-ордын ном» номой табан зуун выставкэ хилын саана эмхидхэхээр харгална.

(ТАСС).

ХАРАЛГА ТҮЛЭГ ДУНДАА

Нёдондо жэл, тодорхойлходо, октябрь һарада партиин обком болон Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 110 жэлэй ойн һайндэртэ, мүн агуу Илалтын 35 жэлэй ойдо зорюулагдаһан уран һайханай республиканска харалга үнгэргэхэ тухай шиидхэбэри баталһан юм.

Мүнее үедэ долоон, нэрлэбэл, Хурамхаанай, Сэлэнгын, Мухар-Шэбэрэй, Захааминай, Баргажанай, Прибайкалиин, Ахын районуудта тус харалга боложо дүүрээ. Тэрээндэ 3600 хүн эдэбхитэйгээр хабаадаа. Уран һайханай харалга эмхи гуримтайгаар илангаяа Захааминай, Сэлэнгын районуудта үнгэржэ, олон тоото эдэбхитэдтэ дээдын шагнал, дипломууд барюулагдаба.

Тиигэбэшье, зарим нютагуудта энэ харюусалгатай хэрэг һанаһэнда хүрэхэгүйгөөр эмхидхэгдэнхэй. Хэдэн районуудай, жэшээнь, Зэдын, Бэшүүрэй, бусад районуудта тус харалгада бэлэдхэл үшөөл һулаар ябуулагдажа байна. Тиихэдэ Улаан-Удэ хотын районуудай харалга эхилээдүй байнаар. Эгээл эдэ болон бусад дутагдалнууд тухай уран һайханай харалга үнгэргэхэ эмхидхэлэй комитедэй уржадэр болоһон заседани дээрэнь дэлгэрэнгы хөөрэлдөөн болобо. Эндэ үгэ хэлэгшэд һанамжа, дурадхалнуудаа оруулба.

Эдэ үдэрнүүдтэ Баунтын, Кабанскын, Загарайн, Яруунын, Улаан-Удын районуудай уран һайханай түгэсхэлэй харалганууд болохонь. Тиимэһээ тус заседани дээрэ тусхай комисси байгуулагдажа, тэдэ харалгануудей дүнгүүдые согсолхо гэжэ уялгалагдаба.

Апрелиин тэн багаар Ленинэй орденто оперо болон балетэй театр соо түгэсхэлэй республиканска харалга үнгэргэдэхэ гэжэ шиидхэгдээ. Мүн апрель, май һарануудта телевизионно фестиваль үнгэргэдэхэ юм.

Манай корр.

Яруунын районой Дабаата һуурнай иирда орожо ерэһэн хүн бүхэн энэ урин харасатай эхэнэрэй худалбагшадтаа налгайгаар хандадагые, гөө хэжэ байһан хэрэгые гүйсэд шудалһынь абаһаар ойлгодог эньшье гайхалгүйл даа, юуб гэхэ- Цыбжидма Санжиевна Ширипова гаран жэлэй туршада эндэ хүдэлхэ а, нилээд дүй дүршэлтэй болохоһоо хүн зоноо, тэдэнэй хэрэглэмжые шахуу мэдэдэг болоо бшуу. үедэ малшадые хангаха хэрэгтэ ихарал хандуулдаг заншалтай юм.

Суг хүдэлдэг наймаалагша Бимбасу Бадмаевна Цырендоржиеватай хамта даабарнта түсэбөө 120—130 процент заабол дүүргэдэг байха. Мүнөө үедэ үрэ дүнгөөрөө районойнгоо магазиннуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлжэ ябана.

Ажалдаа эрхим амжалта туйладаг энэ нүхэрнай КПСС-эй Бэшүүрэй райкомой ба райгүйсэдкомой зүгһөө нэгэнтэ бэшэ Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаһан намтартай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ц. С. Ширипова.
Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮДҺЭЭ

ҮШӨӨЛ ХҮДЭЛҺӨӨР

Хоёр дайнда хабаадажа, хэдэн орден, медальда хүртэһэн Л. М. Покацкий 1947 ондо сэрэгэй албанһаа бусаһан юм. Нарһатаяа ерэ ерэнээр райпотребсоюзай правлени ошожо:

— Би дайнай урда тээ танда хүдэлжэ байһан хүм. Машинада һуулгаа һватнай дуратайб. Үнэмшэлгэтэй жолоошон болонхойб, — гэбэ.

— Сөрынгөө хүдэлжэ байһан газарта ерэһэнтнай тон һайн, — гэжэ тэндэнь хэлэхэдээ, — миил хоёр машинатай аад, тэрэ мүртөө нэгэнинь запабарилгада орохоор зогсоогдонхои, — гэжэ райпотребсоюзай түрүүлэгшэ тэмдэглэбэ.

— Намда тэрээндэшье хүдэлөө һаа, хамаагүй. Тоэд хэзээнһээ зүбшөөхэ гээшэбта?

— Юрэдөө, мүнөөшье ороо һаа, орыш. Бүри һайн лэ гээшэ.

— Тиигээ һаа, машинаяа өөрөө заһабарилхам, — гэжэ Л. Покацкий дуратайгаар харюусаад, үнэхөороо тэрэ үдэртөо ажалаа эхилһэн юм.

Л. М. Покацкий тэрэ үедэ Улаан-Удэһоо Яруунда хүрэтэр бараа зөөдэг байгаа. Харгы гээшэ мүнөөнэйхитэй жэшэхээр бэшэ һэн. Жолоошод тиихэдэ нинислэл хото 3—4 үдэр ябажа хүрэдэг бэлэй. Мүнөө үдэртөөл хүрэгдэнэ ха юм.

Сэрэгшэн ябаһан Л. Покацкий хоёрдохи жолоошон Н. Приходько хоёр аяи замай хэршье хүндэ хүшэр һаа, Яруунын районой ажалшадта эд бараа болон эдеэ хоол городноо таһалгаряагүй шэрэдэг, удаань районойнгоо түбэй баазаһаа сельпонуудта зөөдэг байгаа бшуу.

Худалдаа наймаанай системэдэ Л. Покацкий тэбхэр 15 жэл хүдэлөө һэн. Юундэб гэхэдэ, тэндэһээ хэлхеэ холбооной узелда эльгээгдээ. Тэрэ гэһэнһээ хойшо мүнөодэр хүрэтэр почто зөөдэг машина жолоодоно. Почтын машина хараһан лэ хүнүүд «Покацкамнай ерэбэ даа» гэжэ баяртайгаар уттадаг.

Хэлхеэ холбооной Нарһатын узелай начальник Г. Г. Гантимуровтай хөөрэлдэхэ-дэмин: «Покацкий ехэ найдабаритай хүдэлмэрилэгшэдэймнай нэгэн гээшэ. Газетэ, журнал, бэшэгүүдые саг соонь тараангүй, шууяа гаргажа нэгэтэшье байгаагүй юм», —гэжэ хэлээ һэн.

Л. М. Покацкий — коммунис ажалай ударник, социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ходо ябадаг, урагшаа һанаатай хүн.

Леонид Михайлович һаяр наһанайнгаа амаралтада гарахаар болоһон. Тоэд почтынгоо машиные үшоол олохон жэлдэ жолоодохо хүсэлтэй. «Гарнуудни мүнөодоо ямаршьегүй, бүхөөр жолоогоо барина, нюдэмнишье һайн зандаа. Үшоол нэгэ бага хүдэлхэм ха даа», —гэжэ Л. М. Покацкий нүхэдөө баярлуулаһай.

В. БАЙБОРОДИН.
Яруунда.

КЭМП-ДЭВИДЭЙ ХОЙШОЛОНГУУД

Вашингтон—Тель-Авив — Каир гэһэн эдэ гурбан ниислэл хотонуудта пропагандис удха шэнжэтэй үнгэрмэ ехэ ээлжээтэ һайрхалган болохоёо ойртожо байна. Ушарынь гэхэдэ, США-гай хабаадалгатайгаар арабуудта эсэргүү египет-израилиин сепаратна хэлсээнэй баталагдаһаар мартын 17-до жэл хахадай, харин мартын 26-да Израиль Египет хоёрой хоорондо «эбэй договор» гэдэгтэ гар табиһаар нэгэдэхи жэлэй ой гүйсэхэнь ха юм. «Дутын Зүүн зүгэй кризисые али бүхы талаһаань гуримшуулха зам дээрэ хэгдэһэн шиндхэхы алхам болоо гэһэншүүһээ нааханнуур энэ үгэсөөнэй үрэ дүнгүүдые харуулхын тула эдэ гурбан ороной дээдэ тушаалтай түлөөлэгшэд болон пропагандын органууд мүнөөнһөө эхилээд, хүсэ шадалаа гамнахаяа болинхой.

Февралиин 26-да Каирай Докка райондохи хуушанай гэр дээрэ Израилиин туг, харин Израилиин эзэмдэһэн Иерусалимда Египедэй туг үргэдэнэн байгаа. Тиигэжэ хоёр ороной хоорондохи харилсаанууд ыс «гуримшуулга» хуулита шатадаа оронон—Кэмп-Дэвидэй хэлсээ хэгшэд элшэн сайдараа халан абалсаһан юм. Энэ үдэр Каир бодото дээрээ сэрэгээр хүрэлэгдэһэн байдалтай болоһон байгаа.

Ээзэрхэг түримхэйшүүл болон тэдээнһээ хохидоһон ороной хоорондо элшэн сайдуудые халан абалсаһан ушар араб дэлхэй дээрэ эрид шууд буруушаалга үүсхээ. Энэ баримта хадаа араб оронуудай үндэһэн шухала аша туһада Египедэй президент Сададай урбаһанай ээлжээтэ ябуулга мүн гэжэ эндэ сэгнэгдэдэг байна.

Хоёр ороной хоорондо дипломатическа харилсаа тогтоолго Египедтэ өөртэнь, мүн Дутын Зүүн зүгэй бусад оронуудта яахадаа нимэ ехэ шаг шууяа татаба гээшэб? Энээндэ даамайхан шалтагаануud бии.

Египедэй хүн зоной һанаан сэдьхэл тушаа хэлэхэ болоо һаа, эндэ нимэ ушарые хараада абаха хэрэгтэй. Израилиин сэрэгшэд Египедэй мэдэлдэ байдаг Синайн гурбанай нэгэ хубиһаа схысь ээзэмдэжэ байһаар, энэ хахад аралай «сүлөөлэгдэһэн» районуудта оронойнь бээсэ дааһан байдал, мүн Египедэй сэрэгүүдэй нишэ тиишээ ябаха эрхэ сүлөө хизаарлагданхай юм. Израиль һая болотор Синайһаа нефть малтан абадаг, байгаалиинь бусад ноосэ баялигуудые ашагладаг байгаа. Харин мүнөо болоходо Израилиин мэргэжэлтэд Нилэй уһа хэрэглэхэ түсэб зохёожо байнхай.

Каир Тель-Авив хоёрой хоорондохи харилсаае «гуримшуулга» Египедэй амин шухала аша туһада сохилто хэхэ байха. Оксанай сааһаа үттэдэг финансова ба ондоошье дэмжэлгэдэ хэтэрмэ элбэгээр үзүүртэдэгшье һаа, Израиль ээзэрхэг түримхэй хараа бодол бэлэүүлһэнэй, сэрэгэй түйлай схэ гаргаша хэһэнэй эсэстэ экономическа айхабтар шанга кризистэ орохой юм. Кризисһээ гарахын тула Тель-Авив шэнэ дэлгүүр тээшэ, үнэгүй хүдэлмэрини хүсэнэй, элшэ хүсэнэй ба түүхэй эдэй нэмэлтэ гуламтануud тээшэ дугташна. Нимэ юумэнүүдые Египедэй газар дээрэ олохо һанаатай бшуу.

Араб бусад гүрэнүүд туша хэлэхэ болоо һаа, Израилиин зүгһөө Палестиныи ехээр зобоһон, тулиһан арадай хуулита эрхэнүүдые бүдүүлигээр хазагайруулжа, Сирини, Норданай газар дайдые эзэмдэд зоргоороо аашалжа, Ливанай урда зүгтэ соносхогдоогүй дай хэжэ байһан эрхэ байдалда зургаан хушуута одотой туг Каирта үргэһэн ябадал Израилиин ээзэрхэг түримхэй ябуулгын хойшолонгуудые усадхахын түлөө тэмсэлые бүри орёо бэрхэшээлтэй болгоно гэжэ тэдэнэр мэдэрнэ.

Тель-Авив араб оронуудта хэдэг бүдүүлиг хашалтаяа улам шангадхахыи тулада энэ ушар байдалые эдэбхитэйгээр хэрэглэнэ. Һүүлшын үедэ Голанска хадалиг газарнуудта, Сирини хилэ шадар Израилиин сэрэгүүд эли бодо олошороо. Тель-Авив Сирние айлгаха, пугаршагүй зоригтой байлгын ба эсэргүү ябуулгын национальна фронтын бүридэлһоо тэрэнние гаргаха гэжэ һэдэнэ.

Хүршэнэртоо эсэргүү ээзэрхэг түримхэй политика ябуулхадаа, Израиль ээзэмдэһэн газар дээрээ хүнэй эрхэнүүдые зоргоороо хаһадаг, тэдэнние хэрээгы шэрүүнээр хэһээдэг байха юм. Израилиин тагнуулай хүдэлмэрилэгшэтэй һаяандалгдахадаа, политическэ хэрэгээр түрмэдэ хаагдаһан Палестиныи эрхэтэн У. Нассар Бейрудэй «Ас-Сафир» газетэдэ нигэжэ бэшээ: политическэ хэрэгээр түрмэ түшэдэ хаагдаһан хүнүүдые израилиинхид бузар бузагайгаар тамалдаг байна. Түрмэдэ һуугшадта зорюута һунгагдаһан нохойнуудые тухирдаг, зайн галаар тамалдаг, арьяатан шэнгеэр үхэтэрнь сохидог юм.

Кэмп-Дэвидтэ хэгдэһэн хэлсээн хадаа ээзэмдэһэн газар дайдые колони болгоходонь Израильда тулхисэ боложо үгөө бшуу. Израиль тэндэ сэрэгэй түхэлэй һуурин газарнуудые—тэрэнэй армиин түшэглэхэ пунктнуудые улам үргэдхэнэ. Доошонь болгоһон мэдээнэй ёһоор, тэдэнэй тоонь 113-да хүрөө, үшөө 19-ые байгуулха гэжэ хараална. Улаан-ордонтын эрхэ бүдүүлигээр хазагайруулжа, Израиль ээзэмдэһэн газар дээрэхи участогуудые өөрынгөө эрхэтэдтэ худалдажа абахыень һаяшаг зүбшоогоо.

Ондоо гүрэнэй газар булимтаран нэгэдүүлдэг политика Аюулгүйн Советэй заседани дээрэ эдэ үдэрнүүдтэ тон шангаар буруушаагдаа. Тель-Авив Холбоото Штадуудай зүгһөө али бүхы талын дэмжэлгэдэ хүртөөгүй һаа, тэрэ хадаа улаан-ордонтын энэ нэгэдэлэй һанамжые хэрэгсээгээгүй байхаяа зүрхэлхэгүй һэн.

Холбоото Штадууд тушаа хэлэбэл, Израиль Египет хоёрой энэ нэгэдэл тэрээндэ яахадаа хэрэгтэй болоо юм гэхэдэ, нимэ байна. Тель-Авив хадаа ээзэрхэг түримхэй ябуулгынь эсэстэ хохидоһон бусад гүрэнүүдтэй харилсаа байгуулгын «түхэл» боложо үгэхэ, Дутын Зүүн зүгтэ «американ ёһоной амгалан байдал» баадхаха «түхэл» боложо үгэхэ жэшээтэй ха. Тель-Авив—Каир гэжэ энэ нэгэдэлые сэрэгэй шэнэ бүлэглэл байгуулха үндэһэ һуури болохо гэжэ Вашингтон сэгнэдэг байха юм. Мүнөө США Дутын Зүүн зүгтэ сэрэгээ али болохоор ошоруулжа байнхай. Жэшээнь, Саудовска Аравиин сэрэгэй байрлаһан газарнуудта американ эзбсэгтэ хүсэнүудые байлгаха тухай хэлсээн США Саудовска Арави хоёрой хоорондо баталагдаа гэһэн мэдээсэл дуулдаба.

Зай, тиигээд Садат юу абаба гээшэб? Тэрэнэй урбаад байхада Вашингтон Египедэй Араб Республикада гансашье мүнгэ зөөри, американ буу шуу ехээр үгөө бэшэ, мүн Дутын Зүүн зүгтэхи жандармын үүргэ Египедтэ олгоо бшуу.

Зүгөөр американ-израилиин эрилтэнүүдэй үмэнэ хүсэдөөр бэсэ туршаһанаа далдалхын тулада Египедэй президент муугаа балаалха ушартай болоһон гэхэ. Кэмп-Дэвидтэ хэгдэһэн үгэсөөнэй авторнуud «Палестиныи автономи» гэдэг тухай хэлсээнүүдые, тодорхойлон хэлэхэдэ, хөөрөлдөонүудые хэхээр уридшалан хараалһан байгаа.

Шиидхэгдээгүй энэ асуудалай гол удхань юуб? Хэнэйшье мэдэһээр, эхэ ороноо намнуулһан дүрбэ миллион палестинынхид, тэдэнэй хуулита ори гансахан түлөөлэгшэ — Палестиныи сүлөөлхэ эмхи хадаа бэсэ тодорхойлгын өөрынгөө бэсэ дааһан гүрэнние байгуулха гэжэ нэтэрүү шанга тэмсэл хэнэ бшуу. Палестиныи араб арадай ба ООН-ой ара нюрганда мүнөө хэлсээ хэжэ, Иордан мүрэнэй баруун бэсэдэ, мүн Газай секторта «захиргаанай автономиин» гурим гэдэгые бии болгохо гэжэ сепаратна үгэсөөндэ хабаадагшад һэдэдэг байха юм. Бодото дээрээ эдэ газарнуудые Израилиин ээзэмдэһэн ябадалые хуулита болгохо һанаатай гээшэ. Египет Израиль хоёрой хоорондо нюусаар хэгдэһэн юөһэн хэлсээнүүд ямаршье үрэ дүн үгөөгүй. Шалтагаануудай нэгэниинь юуб гэхэдэ, өөрынгөө арадай аша туһада урбахаар бэлэн байһан, Израилиин хүлһэншэдэй үүргэ дүүргэхые зүбшөөһэн палестинынхидые тэдэнэр олоожо шадаагүй бшуу.

Иигээд ерэхэлээрээ, Кэмп-Дэвидэй политикын үрэ дүнгүүд эли тодо: Израилиин булимтархы эрмэлзэл бүри һүжэроо, мүн 1967 ондо ээзэмдэһэн бүхы араб газарнуud дээрэһээ Израилиин сэрэгүүдые бултыень гаргаха, Палестиныи араб арадай зайлашагүй эрхэнүүдые, тэрэ тоодо оорыгоо тодорхойлхо ба өөрынгөө гүрэнние байгуулха эрхэ бэлэүлхэ гэхэ мэтэ Дутын Зүүн зүгтэхи байдалые гуримшуулгын гол асуудалнуудые хэрэгсэнэгүй. Буу шуугаар улам ехэр зэбсэгжэлгэ, энэ райондо американ сэрэгүүдэй олошороло хадаа ээзэмдэһэн газар аюултай байһан эндэхи орион байдалые бүри түгшүүрилтэй болгобо.

Дутын Зүүн зүгэй оронуудэй арадуud, пугаршагүй зоригтой байлгын ба Израилиин ээзэрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүү ябуулгын национальна фронтдо хабаадагшад нимэрхүү хараа бодолые эрид буруушаанэ. Энээндэ хабаатай бүхы талануудай хуулита эрхэнүүдые ба аша туһые хараада абаһан энэ үндэһэтэй иматтал тинмэ гуримшуулга хадаа үнинэй хүлеэгдэһэн амгалан байдал тэдээндэ олгожо болохо гэжэ эдэ арадуud мэдэжэ байдаг.

А. АЛЕКСАНДРОВ.
(ТАСС).

Хилын саанаһаа

ТАСС АПН

УЧНА КОНФЕРЕНЦИ

Н-БААТАР. МНРПэдэгдэн 40 жэлэй ойдолгдаһан изучна ЦК-гай Политгэшүүн, МНР-эй Мин Совдэй Түрүүгэй Батмунх тэрэнэй ндэ хабаадаа. коммунистнуудай энэ түүхэтэ хуралдаан МНРые хүгжөөлгын тон шэнэ шатын—демократическа революцийн удаа дараалан социалис революци болжо хүгжэхэ шатын шухала үе саг болоһон байна гэжэ МНРПгэй ЦК-гай секретарь Г. Адья конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. Монгол ороной газар дээрэ болоһон асари схэ түүхэтэ хубилалтануud В. И. Ленинэй суртал һургаалнуудай, пролетариадай илаһан ороной туһаламжаар, дэмжэлгээр хүгжэлтын зарим шатые алгасан гараад, социализмда орохо бодото арга бии гэжэ тэрэнэй уридшалан хараһан агуусхэ һургаалай үнэн зүб, интернациональна удха шанартай байһые бодото тодорхойгоор гэршэлбэ.

ИНДИ ООП-ые МЭДЭРБЭ

ДЕЛИ. Палестиные сүлөөлхэ эмхиие дипломатическа талаарнь бүрин хүсэдөөр мэдэрһэн тухайдаа Индии соносхобо. Индиин гадаадын хэрэгүүдэй министр П. В. Нарасимха Рао парламентын доодо палата дээрэ үгэ хэлэхэдээ, «ООП-ой түлөөлэлгэтэ эмхидэ Делидэ дипломатическа бүрин эрхэ олгогдоо» гэжэ мэдээсээ. Хэдэн жэлэй турша соо уласхоорондын элдэб эмхинүүдтэ, тэрэ тоодо ООП-до палестин арадай үнэн хэрэгые дэмжэжэ байһаная Инди мэдүүлдэг юм гэжэ министр тэмдэглээ. Индиин правительствын мүнөөнэй шиидхэбэри энэ дэмжэлгынь үшөө дахин элирхэйлэн гэршэлнэ. Энэдхэг арад үгөөрөө бэшэ, харин бодото хэрэгээрээ Палестиныи арадта аха дүү ёһоной талархалтай байһанаа гэршэлбэ.

Иматтал ООП-ой хабаадалгатайгаар дэлхэйн энэ райондо бата эб найрамдал хангагдажа, Дутын Зүүн зүгтэхи байдал гуримшуулагдаха аргатай байна гээд Инди тооложно.

Г. ШМИДТ ЛОНДОН ЕРЭБЭ

БОННН. Великобританиин премьер-министр М. Тэтчертэй хөөрэлдөөнүүдые хэхын тула ФРГ-гэй федеральна канцлер Г. Шмидт Лондон ошохоёо мартын 27-до мордобо. Эдэ хөөрэлдөөнүүд «Англиин-Баруун Германиин хоорондо ходо ходо боложо байдаг политическэ зүбшэлэлгэнүүдэй үндэһөөр» үнгэргэдэхэ юм гэжэ мэдээсэгдэнэ.

Гэбэшье, адаглагшадай нинтэ нэгэн һанамжын ёһоор, ФРГ-гэй правительствын толгойлогшын албанай хэрэгээр Великобританиин ниислэл хото ошолго нэн түрүүн һүүлэй арбан жэл соо «юрэнхы дэлгүүртэ» ехэ хёмороо зүришэлдөөнэй боложо байнан ушарта үндэһэлнэ. Европын экономическа эмхидэ оруулдаг мүнгэсэ нилээд хороохо гэһэн эрилтэ Лондон табижа, нимэ хёмороон гараһан байгаа.

Энэ хёмороо зүришэлдөөнинь һүжэржэ, һүүлэй үедэ юһэн ороной гүрэнүүдэй ба правительстванууддай толгойлогшонорой уулзалга хойшолуулагдаһан юм. Ушарынь юуб гэхэдэ, хэблэлэй тэмдэглэһэнэй ёһоор, энэ уулзалгын үедэ үгээ онлгосожо шадаагүй һаа, «юрэнхы дэлгүүрэй» эб эе таһархадаа болохо байна.

АЛБАНАЙ ХЭРЭГЭЭР ПЕКИН ОШОХО

РИМ. «Унита» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, ИКП-гэй Генеральна секретарь Э. Берлингуэр түрүүтэй Италиин Компартиин делегаци албанай хэрэгээр байгша оной апрель һарада Хитад ошохонь. Яноной «Асахи» газетэ энэ мэдээсэлые шэнжэлхэдээ, КПК-гай Центральна Комитедэй албанай хэрэгээр Хитадта ерэхыень Э. Берлингуэрые уриһан ушар гүрэнүүд болон партиинуудай үргэн ехэ хүсэнүүдые оор тээшээ татахын тула Пекинэй гаргаһан ехэ хүсэлэл оролдолгонууд болоно гээд бэшэнэ.

ШРИ ЛАНКАГАЙ КОММУНИСТНУУДАЙ СЪЕЗД

КОЛОМБО. Шри Ланкагай Коммунис партиин өөлжэтэ XI съезд эндэ нээгдэбэ. 500 гаран депутат тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана. Энэ хуралдаае нээлгын баяр ёһолол дээрэ съезддэ хабаадагшад КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, Армениин Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь К. С. Демирчян түрүүтэй КПСС-эй делегацинс, бусад аха дүү партинуудай делегацинуудые амаршалба.

Манай парти бата нэгэдэлтэйгээр, политическэ хараа шэглэлэйнгээ зүб байһанда этигэл найдалтайгаар XI съезддээ хүрэжэ ерэбэ гэжэ КПШЛ-эй ЦК-гай Генеральна секретарь К. П. Сильва съездые нээхэдээ тэмдэглээ.

Мүнөөнэй уласхоорондын байдал тухай хэлэхэдээ, эб найрамдалай, национально-сүлөөрэлгын ба социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ Советскэ Союз түрүүтэй социалис ханн нэгэдэлтэ оронуудай үүргэ урган дээшэлжэ байна гээд КПШЛ-эй ЦК-гай Генеральна секретарь хэлээ.

Уласхоорондын революционно хүдэлөөнэй эб эе таһалха, империализмын эгээл хархис бүлэгөөрхидтэй харилсаа тогтоохо, дайнда бэлэдхэхэ талаар Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй бэелүүлжэ байһан политикые КПШЛ-эй ЦК-гай Генеральна секретарь эрид буруушаагаа.

КПСС-эй делегацийн толгойлогшо К. С. Демирчян съездые нээлгэ дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй үмэнэһөө КПШЛ-эй ЦК-гай XI съездын делегадуудта үнэн зүрхэнэй амаршалга хүргөө.

КПШЛ-эй ЦК-гай Генеральна секретарь К. П. Сильва съездын хүдэлмэрини түрүүшын үдэр политическэ элидхэл хэбэ.

КУНЬЯЛАЙ ХӨӨРӨӨН

Португалиин Компартиин Генеральна А. Куньялай хоолькштиммс» газебо. Аграрна реформ- рхис правительствын доотолго хэһэнһээ ан, орон дотор то- байдалда тэрэ сэг- гэбэ. Португалидахи реформо эхиниһээ хой- алис тухэл шэнжэтэй Тиимэһээ тэрэ хар- нүүдэй зүгһөө шанга нуудта ороһон юм. помещигүүдтэ ха- вад, орхигдошонхой байһан хэдэн зуугаад мянган гектар газарые кооперативуудай ажалшад хахалһан, үһалуурнин талмайе үргэдхэһэн, мал ажал болон газар тарялангые хүгжөөлгэдэ нүлөөлһэн байна гээд А. Куньял хэлэбэ.

Хэды «бэрхэшээл түбэгүүдэй ушкравшье һаань, нооператив

ТОЛИ

СОВЕТ ОПЕРЫН ОМОГОРХОЛ

СССР-эй арадай артист Иван Семенович Козловскийн түрэһөөр 80 жэл гүйсэбэ. Энэ гайхамшагта үдэртэ зорюулагдаһан баярай үдэшэ ССР Союзай Ехэ театр соо һаяхан болобо. Гайхамшагта дуушанай ажабайдал ба зохёохы ажал ябуулга энэ суута сценэтэй нягта холбоотой юм. Хүгжэмэй искусствада эрхим дээжэнь боложо ороһон эрхим партинуудаа эндэ наадаһан байгаа.

Эхэ оромнай артистын зохёохы баатаршалгые үндэрөөр сэгнэбэ: совет хүгжэмэй искусствые хүгжөөлгэдэ гайхамшаг алдар габьяануудтай байһанайнгаа түлөө И. С. Козловскийн Социалис Ажалай Героин нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Энэ шагналаарнь, мүн түрэһэн үдэрөөрнь ойн баярай үдэшэдэ хабаадагшад тэрэниие халуунсар амаршалаа. Артист Чайковскийн «Евгений Онегин» гэжэ операһоо Ленскийн партиие, классируудай зохёолшуудые ба арадай дуунуудые гүйсэдхэжэ, тэрэнэй бэлиг шадабарице хүндэлдэг хүнүүдтэ баяр асарба.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогоо гэшүүндэ кандидат, СССР-эй соёлой министр П. Н. Демичев энэ баярай үдэшэдэ байлсаа.

(ТАСС).

ТҮРЭЛХИДЭЙ ГАЙХАМШАГ ҮҮРГЭ

Хүүгэдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ түрэлхидэй сохэ үүргэ тухай онсолон хөөрэхэ хүсэлэнтэйб. Ямаршье үхибүүн хүдөө нютагуудта «хүн боложо хүлөө шоройдохоһоо» эхилээд, 7—8 наһа хүртэрөө — хүн бэсынгээ хүмүүжэлэй эгэл харюусалгатай үедэ эхэ, эсэгынгээ, хүгшэн аба, эхынгээ хажууда өөдөө болодог байна.

Энээнтэй дашарамдуулан, үхибүүдээ хүмүүжүүлхэ талаар буряад гэр бүлэ доторой хэр үгнаа хойшо баримталжа ерэһэн ёһо заншалнууд тухай дурдая. Түрэлхидынь жэрмэһэн болоһон бэри гү, али басагаяа аягүй ушарал тохёолдолһоо али бүхы агаар зайлуулан хамгаалдаг, тэрэниие шэмэтэй шанартай хоолоор холлуулдаг байһан. Нигэжэ бүри гэдэһэн соо ябахадань хүүгэд туншаа анхардаг байһан гээшэ. «Тингээгүй һаа, бэе мэдэрэлээр һула, дорой үхибүүн түрэжэ магадгүй юм» гэжэ мүнөөшье хэлсэдэг. Энэнэй үнэн зүб байһаниие медицинын баталжа, баримталжа үгэһьень мэдэнэбди.

Түрэмсөөрнь үхибүүдээ түрэлхид гэр бүлэ дотороо халуун анхарал дурлалаар хүрөөлдэг. Тинхэдээ газар гэшхэёдүй сагһаань эхилээд, бэсынь элүүрые бохижүүлхэ, сахихыг хойноһоо оролдодог: сохэ боомэйлхэ, дулаалха, һурдүүлхэ, сохэ шууда шэмэ гаргаха ябадалые хоримжолдог. Халдабарита үбшэнэй дэлгэрһэн байгаа һаа, хари хүнэй орохо, нарай үхибүүндэ дутэ һуухые хоридог гурим нарин шангаар баримталагдажа, хүршэ гү, али түрэлэншье айл тэрэ нарайтай нялхатай айлда орожо ерэхэеэ түбэгшөөдэг һэн. Энэнь научно-эпидемиологическа талаараа мүнөө бодоод үзэхэдэ, яһала буруу бэшэ байгша. Гэбэшье материальна эрхэ байдалай түлөөр дээрэһээ, гэр бүлэ дотороо арриг сэбэр сахидаггүйһөө, илангаяа элүүрые хамгаалгын албанан үгы байһан дээрэһээ революцийн үрда тээ хүүгэд угаа олоор нарай байхадаа наһа барадаг һэн.

Эхэнь хүлдөө ороодүй хөөхэйдөө хүхээ хүхүүлэн, тэрэнээ эрхэлүүлжэ гү, али зэмлэжэ һуухадаа, агуухэ хүмүүжүүлхы үүргээ бэелүүлжэ эхилдэг, тиин түбэгтэй хэсүү түрүүшын жэлэй бэрхэшээлнүүдые дабаһан хүүгэд одоол сэдьхэл зүрхөөроо сэб сэхэ бүхы түрэлхидэйнгөө нүлөөндэ ородог. Тинхэдэ нэн түрүүн лэ «мама» гү, али «эжы» гэһэн ганхамшагта үгөөроо түрэһэн охэдээ хандажа, баяр баясхалангаа илирхэйлжэ эне эбхилдэг, гомдол голхоролоо мэдүүлэн уйлдаг шүү. Иимэ ушарта эхэнь эгэл түрүүшынь нүхэр, найдаатай хамгаалагша, зүблэгшэнь болодог: үхибүүгээ дан сохэр эрхэлүүлжэ гү, али тэрэндээ хатуугаар хандажа болохогүй юм гэжэ мэдэрдэг, теэдишье буряад гэр бүлэ дотор үры хүүгэдтээ хэрэзгы шэрүүлэбэр хандаха гээшэ хэр үгнаа хойшо хорюултай байһан юм.

Мүнөө түрэлхид оонэдөө эрдэм бэшэгтэй боложо, гэгээрэлэй эмхи зургаануудтай холбоогоо бэхижүүлхэдээ, һүргуулида орохо хүрэтэрнь (хүүгэдэй саадта ябадагшье һаань) хүүгэдээ гэртээ хүмүүжүүлхэдээ, арадай аша туһатай, сэсэн мэргэн ёһо заншалнуудые баримталхаһаа гадна, педагогикын эрдэмэй заабаринуудые сахидаг болоо.

Би эндэ жэнээ баримта болгон. Нэжэнгэ тосхондо дажаһуудаг, 12 хүүгэдтэй Галдановтанай бүлэ тухай дурдаха һанаатайб. Эсэгынь — Гешпадий өөрөө гэртээ байһан сагтаа — бага, горитолхоншье наһатай хүүхэдээ анхаралгүй орхидоггүй; хэн ямараар һуража гү, али гэртээ юу хэхэ ёһотой аад, хэнгүй байнаб гэхэ мэтын асуудал ходоодоо табидаг: томожоһон боргожоһон заримуудаа гэрэ ооröө ажалда, жэшэнь, зүнай саг һаань — үбһэ хүрэлгада гү, али хонидой нооһо хайшалалгада дахуулжа гарадаг. Бэеэ яажа абажа ябаха, ажал яажа хэхэ тухай арга ухаан тухай үхибүүдтээ саг үргэлжэ заажа үгэжэ ябадаг. «Арадайнгаа ёһо заншал тухай, ажалда яагаад амжалта түйлаха тухай нагасамни — Саманда үбгэжөөл үнэтэй, сэнтэй зааборн үгэһэн юм, — гээд Гена хөөрэдэг.

Харин нимэ сохэ гэр бүлэ дотороо Эхэ-Героиня Долгор ямар ехэ үүргэ дүүргэдэг бэ даа: гэрэ өөрөө үялгата ажалаа саг соонь бүтээжэрхёод, гэртэхи газаахи хүдэлмэрөө саб-яб банса хэжэрхёод, хүүгэдээ эрхим һайнаар харуулалаад байдаг. Тинхэдээ өөрөө багша хүн һэн тула үхибүүдээ — һүргуулида ороһон, ороогүйеньшье илгангүй — Эхэ ороидоо, Коммунис партидаа хизаргүй дуратай, сэбэр сэхэ һанаагай, ажална бүрхэгэр хүмүүжүүлхын хоинноо ороидодог; нютагай суута хүнүүдэй намтар, ябадал тухай, номой героинуудтухай хаһаргүй хөөрэжэ үгэдэг: хэнэйнгээ ямараар һураха, горэйнгээ даабари хэр дүүргэжэ байһаниие, ондоо тээ оноо һаа, — хэнтэй хаана наадаһье заатагүй һонирходог заншалтай. Заатуу Эхэ-Героиня Долгор өөрөө олон үхибүүдээ харуулалхын, хүдэлхын хажуугаар үрэанда заочноор багшанарай институт дуулгэжэ надаа. Энэнь үхибүүдтэнь али бүхы талаарнь оролдолго хэшээлэй бодото жэшээ боложо үгэнэ.

Тингээд энэ айлайхи — үбгэ һамган хөёрой ажалдаа оноходо, илангаяа бага наһанай үхибүүдынь гэртээ хүгшэн эжытээ үлэдэг гээшэ. Томошуулынь ороһоо ерэһэн сагтаа баганшуулаа харуулалдаг, гэр соохео арюун сэбэр байлгадаг — нигэжэ бишыхан дүүнартээ үльгэр жэшээ харуулдаг байбаньше һаань, хүгшэн эжынь угаа ехэ, баһал хүмүүжүүлгын үүргэ бэлүүлнэ. Тэрэнь ехэ бага ашанарайнгаа һанаа сэдьхэлые эрхим һайнаар мэдэдэг, тэдэ олоной хоорондо, хэрбээ арсалдаата асуудалай гараа һаа, тэрэниие шүүжэ тайлбарилжа үгэдэг. Өөтойл ахалагша нүхэрынь болоһон байдаг; зүбшэл заабаринуудые үгэхэдөө бэрхэ. Бага наһатандань хэмжүүрһээ хэтэрүүлэнгүй зүмэхэн, эихэргэнээр хандадаг, үльгэр домогшье хөөрэжэ үгэдэг. Түрэлхидыень гү, али аха — наһажаал хүнүүдые хүндэлүүлжэ һүргадаг.

Нигэжэ гэр бүлэ дотороо үхибүүдээ хүмүүжүүлхын хойноһоо оролдодог түрэлхид захаһаа бөөн юм бээ.

Гэбэшье зарим зариг — ехэ «һонин» түрэлхид дайралдадаг. Үри хүүгэдэйнгээ ерэдүй тухай, зол жаргал тухай тэдэнниие бодомжолногүй, оролдоногүй гээ һаа, таараха гүй юм бээ. Теэд үнэн дээрээ (ушар ёһо мэдэегүй дээрэһээ гэжэшье ялалай!) бээ хүнэ табижархёод ябаһан дээрэнээ тиимэ зариму үхибүүдтээ муу нүлөө үзүүлжэ ябаха юм. Жэшээнь, Ж. айлайхи үхибүүдээ саг соонь эдеэлүүлхэ, харуулһалганьегүй: тэдэндээ захиралта хэлжэ, зандараад, занаад гү, али зарим ушарта үгэсээ дуулгуулжа ядахадаа, хара хүсэ хөрөгжэ зангаад лэ, хамат хүмүүжүүлхы нэнэн үүргээ дүүргэһэн дээрэ тоолодог, үхибүүдэнгээ бүсэ муугаар абажа ябахада гү, али хангалтагүйгөөр һуралсахадань эдэ бүхэниие һүргуулги, багшанар дээрэ тохожорхёод наһаа амар ябадаг: өөнэдөө үхибүүдэйнгээ харахаар байтар хэдэ архи үудаг, хөрөлдэдэг, хэ тэрлэ сөрөдэдэ наһиндаадные туршадаг байна. Энэнь үхибүүдтэ ямар муу нүлөө үзүүлнэб! Томо болоһон, түрэлхидэй гэмээр нигэжэ «гутаһан» үхибүүдые зайаха, дахин хүмүүжүүлхэнь тон хүнөөр хаям даа.

Би энээн дээрэһээ ямар тобшолол хэхэеэ һанаанабиб гэхэдэ, үхибүүд гээшэ «хүрьһэ ганыхьэ», хүлөө шоройдохоһоо эхилээд», бүри хара багаһаан эхилээд, зүбөөр хүмүүжүүлэгдэхэ, эндэ эхэ, эсэгэ, хүгшэрһэн түрэлхидһөө эхилээд, гэр бүлынхидэй үүргэн айхабтар ехэ байһаниие онсолон тэмдэглэхэ хүсэлтэйб.

Д. ГАЛДАНОВ,
Улаан-Удын хүгжэмэй училищинн багша.

РЕДАКЦИЙНАА: багша нүхэр Галданов, манай һанахада, статья дотороо тон шухала асуудал хүндэбэ. Энээн тухай һанамжяа дэлгэрэнтыгөөр бэшэжэ эльгээхыстнай хүсэнэбди.

А. ЖАМБАЛОН

ШЭНЭ ШҮЛЭГҮҮДҺЭЭ

Аба, эжыһээ
Ами бэеэ оложо,
Эхэ орокойнгоо
Эрхэтэн боложо,

Энэ дэлхэйдэ
Эхин түрүүнээ мүндэлбэш,
Энхэ байдалай
Эзэн байһанаа мэдүүлбэш,

• • •

Наһан соогоо
Наран доро жаргахы
Аһан ехэ
Арюун нангин хүсэл бии,

Совет хүнэй
Соло үргэн магтаха
Һэшхэл, бодол,
Сэдьхэл зүрхэн баһал
бии...

• • •

Һэрюухэн агаар сэбэрхэн
Һэргээжэ нойрым сэлмээнэ.

Һэбшээхэн ааляар
шэбэнэн,
Һэмээхэн сэдьхэл
сэнгүүлнэ.

Ногооной хоншуухан
хангал
Добуунай боорёор
анхилаад,
Сабшалан һануулна
шэнгил —
Сагыншье үни
тэнхилээд...

• • •

Унаһан морёо һоржо
Унаган жороо табюулан,
Шэлэһэн нүхэртөө зоржо
Хэлэһэн үгэеэ танюулан,

Урин налгай сэдьхэлээр
Дуран зүрхэеэ
найдуулһайш,
Зориг хабаяа гэршэлхээр
Зондо һайшаагдан
ябаһайш...

ХОРИДОХИ ЗУУН ЖЭЛ

Хоридохи зуун жэл...
Хольн хараа, шэнжэ...
Хоёр харша шэглэл,
Хоро үһөөн тэмсэл...
Капитализм...
Социализм...

Хүршэ, эбтэй һуухын
Гэршэ манда байхал.

Гай тодхор һүйдхэн
Дай жүрөөдэгшэд лэ
Хара хэрэг үүдэн
Нара буляаһаншуул.

Хэндэ юуниинь дутааб.

Хэрэлдээ гаргахаар,
Гэнтэ дураа гутаад,
Гардалдаа бэдэрхээр?
Газар дэлхэй нэгэл,
Ганса наһан үгтөөл.

Замнайш тодо, сэхэл —
Зоной жаргал тээшэл.
Жартал гээшэ юун бэ?
Жаахан хүүгэдэймнай
Һайхан хуби зааян лэ —
Коммунизмын шарай...

Үшөө дахин сэрэгшэ Иванов

Манай газетын энэ жэлэй февралиин 16-най номерто «Талын бүргэд» гэжэ гаршагтай материал толилогдоо һэн. Зэдын районой Инзагата нютагай хүбүүн — Иван Ендонович Ивановой баатарлигаар фашис булимтарагшадтай тэмсэһэн тухай тэрэ бэшэг дотор хөөрэгдэһэн байна. И. Е. Ивановтой суг алба хэһэн дайнай ветеран, гвардиин майор, Москвада ажаһуудаг П. Г. Баранов манай буряад сэрэгшын дайшалхы намтар тухай бэшэһэн байна.

Һонирхолтой зураглаһые газетэдэ гаргажархиһан хойноһнай Петр Герасимовичһаа үшөө нэгэ бэшэг ерэбэ. Тэрээн соонь нимэ мүрнүүдтэй танилсабабди: «Иван Ендоновичой фото-зураг эльгээгдэ. Гол материалһаа гээгдэжэ газетэдэтнай толилогдоошье һаа, түрэл гаралдань, нютагайнь хүнүүдтэ һонирхолтой байха гэжэ һанананаб».

Сэрэгшэ И. Е. Ивановой түрэлхидһөө мүн лэ бэшэг редакцида ерээ.

П. Г. Барановай эльгээһэн фото-зураг ба Ивановтоной бүлын зүгһөө оороһон бэшэг мүнөө уншагшадайнгаа анхаралда дурадханабди.

БАЯР ХҮРГЭНЭБДИ

Би, Сергей Иванов, гэртэхинэйнгээ зүгһөө «Буряад үнэн» газетын редакцида, «Талын бүргэд» гэжэ зураглалай автор — Н. Г. Барановта үнэн зүрхэнэй баяр хүргэнэб. Тэрэ толилогдоһон материал соо минии дүтын түрэл хүнэй (үсэлэ) дайшалхы намтар домоглон харуулагдаа. Бидэнэр, Ивановууд, мүн манай нютагаархин тус хөөрөөс ехэ һонирхон уншабабди. Минии хүгшэн аба — Дамдин Ешеевич Иванов, эсэгэмни, — Лосол Дамдинович Иванов, би өөрөө манай нэрэ обогые нимэ үндэр дээрэ үргэжэ ябаһан Иван Ендоновичой алдар солото хэрэгүүдээр омогорхоноб би. Фашис Германийн илагдаһаар 35 жэлэй ойн баярые бүхы хүн түрэлтэнэй тэмдэглэхын үрда тээ энэ материал толилогдобо. Эхэ ороноойнгоо түлөө ами наһаяа үгэһэн олон миллион сэрэгшэдэй баатар тэмсэлээр агуухэ Илалтамнай шэрээгдээ. Тэдэнэй дунда минии үсэлэ Иван Ендонович ябалсаа бшуу.

Зэдын районой «Коммунизм» колхозой соёлой байшанган хажууда бодхоогдоһон хүшөөгэй шоур талада Инзагата нютаһаа Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда мордожо, фашистнартай болоһон хатуу тулалдаанда баатарай үхэлөөр упаһан хүбүүдэй нэрэнүүд бэшэгдэн-

РЕДАКЦИЙНАА: Иван Ендонович Иванов нугадаа хүндэтэй түрүү хүнүүд юм. Ешеевич колхозой хүндэтэй гэ... һаа, түрэл колхоздоо шадаха зэрэг... бэйдаг үбгэжөөл. Тиихэдэ Дамдин Ешеевич Дамдинович тус ажахын түрүү хонин... жэлэй туршада хонин ажал дээрэ ху... эхэ хонин бүриһөө ходо зуу. зуу гаргаа... редакцида бэшэг эльгээһэн Сергей Ле... совхозуудай хүтэлбэрилхы кадрнуудай 2-дохи курсада һурана. Эндэ толилоогдо... рэ буряад хоёр хүбүүд һууна. Зуун л... гөөдэнь Бадмаев гээд редакцида ерэ... бэшээтэй байба. Иван Ендонович Иванов... Бадмаевые мэдэхэ уншагшадые редакц... гуйнабди.

«ДҮҮЛЭГЭР БААХАН БҮРЭНЗЫНГӨӨ...»

Урда хаанта хархис засагай үедэ эхэнэр зон эрхэ сүлөөгүй, эд бараан, мал адуупан шэнги худалдуулжа ябадаг байгаа гэжэ мэдэнэбди.

Тэрэ үедэ Хэжэнгэ нютаһаа нэгэ залуухан басаган Мухар-Шэбэрэй Түгнэ нютаг хадамда үгтэһэн байгаа. Баян айлай хүбүүндэ худалдагдахадаа, бараг хэмжээнэй зөөри, адууһа мал эхэ, эсэгэдэнь ерэхэ байгаа бшуу. Тэрэ басаган нютагайнгаа Бүрэнзэ гэжэ үгытэй айлай хүбүүндэ дуратай, хоюулан тэдэ ниилэхэ, гэр айл болохо гэжэ хэлсэдэг, бэе бэедээ найдадаг байһан юм гэхэ. Теэд үгытэй айлайда басагаяа бэри болгон үгэхэдэнь, мүртэй зөөри ерэхэгүй, олзонь бага байха байгаа бшуу.

Басаганай эсэгынхи баян худатаяа нэгэ мори, табан үхэр, долоон хонёор гэжэ сэн таараад, басагаяа худалдажархиһан байгаа.

Басаганай хэдышье ошохогүйб гэхэдэ, уйлаха бархирхадань, ямар туһа болохо байгааб даа — «эхэнэр хүн харида ёһотой юм» гэдэг байгаа ха юм даа.

Тэрэнэй нэгэ гүрлөө гэзэгые хөёр һамгад хүсөөр барижа, уилатар хайлатарнь задалаад, туйба зүүлгэжэрхиһэн, тэрээндэ һамган дэгэл үмдэхүүлжэрхиһэн байгаа. Тэрэ басаган олон хүнөөр хүргүүлжэ. Петровско заводой зүүн тээхи Мэхээртын дебаа дабажа гараһан байгаа. Тиин харгыдаа гомдол уйдхарта баригдажа ябахадаа, дуратай нүхэрөө шаналжа, толгой соогоо дуу зохёожо дуулаа һэн гэдэг. Тэрэ гуниг гашуудалайнь дуун иимэ һэн:

Дүрөө хабшамын шэлэдэ
Дүрбэн хоногто хүлеэгээб,
Дүүлэгэр баахан
Бүрэнзынгөө
Дүтүүрээш гарахьень
хараһан һайб.
Хараһан хүнэй байгаал
һаа,
Халзан бороёо барихал
һэм.
Хони майлахын шэлэдэ
Хоёрхон хоногтонь
хүлеэгээб.
Холшор баахан
Бүрэнзынгөө
Хойгуурааш гарахьень
хараһан һайб.
Хараһан хүнэй байгаал
һаа,
Хамбахан торгоёо
барихал һэм, —

гэжэ энэ дуулаһан дууниинь бэһэлигэй дуун боложо, мүнөө хүрэтэр дуулагдадаг агша.

Түгнэ нютаг худалдуулһан басаган баян айлай бүлэдэ үхибүүдэйнь зэргэдэ ороо бэшэ, харин хара барлагынь боложо, борьбиео бохид гэнгүй ажалынь хэдэг, үхэр малынь харадаг болоһон байгаа. Хэжэнгэһээ наймаа аралжаанай хэрэгээр иишэ тиишээ, холо ойро ябадаг хүн Хяагтаһаа бараа эдлэл асаржа наймаалха зорилготой ябаад, нютагайнгаа басаганай ошоһон худа айлда хүрэжэ хонохон байгаа ха.

Сэргэдэ уяатай байһан мориндоо үглөөгүүр ошоходонь, нютагайнь басаган мордохуулха гэжэ урдын заншалаар ошолдоһон байгаа.

Моринойнь жолоо барихадаа, басаган үбэрһөө сагаахан пулаадта боолтотой монсогорхон юумэ гаргажа харуулхадань, тэрэнь адуунай нэгэ тонтогоол байба ха. «Энэшни юун гээшэб?» гээд асуухадань, «энэ намайе эхин түрүүн хүргэжэ ерэһэн нютагаймни хүнүүдэй мориной тонтогоол юм даа. Үбэр соогоо, зүрхэн дээрээ нягаад ябахадамни, ехэ дулаахан шэнги байдаг, досоомни уужам һайн болодог» гэжэ тэрэ хэлээ һэн гэхэ. «Иитэрээ гэрээ, нютагаа һанажа, зобожо ябахадаа нэгэшье һаань ошожо, айшалжа ерэхэеэ яанаш даа» гэхэдэнь, «ерэһээр хоёр жэл үлүүтэй боложо байнаб, хадам эхэ, эсэгэ, нүхэр болоһон хүмни табидаггүй, ажал худэлмэрииемнай хэн хэхэб» гэдэг юм даа гэһэн юм байна.

Эхэнэр зон урдань эрхэ сүлөөгүй, адууһа мал шэнги худалдуулжа, дарлуулжа, «эхэнэр хүнэй үнэниинь уташье һаа, ухааниинь богони» гүүлэжэ ябадаг байгаал даа.

Урда хуушан сагай иимэ гашуудалта байдалые мүнөөнэй залуу үетэн мэдэхэ ёһотой. Иимэ һайхан эрхэ сүлөө олгоһон Эхэ ороноо улам баяжуулха, хүсэн дээрэнь хүсэ нэмэхээр ажал худэлмэридөө хандаха ёһотой. Энэмнай хүн бүхэнэй уялга бээ даа.

Н. НАМСАРАЕВ,
РСФСР-эй габьяата багша.
Хэжэнгэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Мурысөөндэ хабаадагшын үгэ». «Шэлэһэн ажалдаа би дуратайб» — В. Золотаревагай статья. «РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ» — ТАСС-ай материал. «Малай үбэлжэлгэ — шанга шалгалта». «Үбһэнэй дуталдаад байхада заатайб» — А. Куклиной корреспонденци. «Агуу багшын алдарта ойдо» — промышленна предприяти, колхоз, совхозуудай коллективүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мурысөөн тухай тобшо мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Пропагандистын худэлдэг газарта гээгдэгшэд байха ёһогүй» — П. Гершманай статья, «Уншагшадай асуудалда министр

САГАЙ УЛАРИЛ

Сэлмэжэ, бүрхэжэ байха, зарим нютагуудта багаханаар саһаан орохо, баруун хойноһоо секундын 7—12 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Үдэртөө 0 градусһаа 5 градус

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 7.55 — Дамжуулгын программа. 8.00 «Время». 8.45 — «Приключения медвежонка Пиды» — үхибүүдтэ зорюулагдаһан фильм (12, 13-дахи серинүүд). 9.20 — «Түрэлхидтэ зорюулагдаһан дамжуулга». 9.50 — «Киногой һонин». 10.20 — «Үнэн сагай аад, сэдьхэлдэ дутэ дүүнүүд». 11.10 — «Спортлотогой» тираж. 11.25 — **«Илагшад». Фронтдо ханиһан нүхэдэй клуб.** 12.40 — «Манай адрес — Советскэ Союз». Донецк хотын уран һайханай бүлгэмэй коллективүүдэй хаабадалгатай программа. 13.20 — «Эрмитаж». «Эрмитажай байшан». 13.50 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 14.05 — «Голубая чашка» — телевизионно уран һайханай фильм. 15.05 —

МҮНӨӨДЭР ГЭЛӨӨДЭР

Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой Соёлой ордондо мүнөөдэр үдэрэй гурбан часһаа үхибүүдтэ зорюулагдаһан «номой долоон хоног» гэһэн утренник үнгэргэгдэхэ. Үглөөдэр эндэ «Амаралтын үдэрэй клубай» ээлжээтэ хэмжээ ябуулга эмхидхэгдэхэ юм.

Ажалай Улаан Тугай ордекто авиационно заводой «Рассвет» гэжэ Соёлой ордондо мүнөөдэр үдэрэй дүрбэн часһаа литературна үдэшэ, үглөөдэр үдэшэлэн заводой залуушуулай зугаа наадан дэлгэгдэхэ.

Нарин сэмбын комбинадай Соёлой ордондо «Олимпиада-80» гэһэн Октябрьска районой залуушуулай спортын үдэшэ тэбан часһаа эхилхээр хараалагдаба. Үглөөдэр хатар танца эмхидхэгдэхэ юм.

Түмэр замайхидай клубта мүнөөдэр хүүгэдэй уран һайханай коллективэй концерт үдэрэй дүрбэн часһаа. Үглөөдэр дүрбэн часһаа хүгжэмэй һургуулиин концерт, үдэшэндөө хатар танца үнгэргэгдэхэ болонхой.

Ленинэй орденто мяха-консервын комбинадай Соёлой ордондо мүнөөдэр үдэшын долоон часһаа залуушуулай зугаа наадан эмхидхэгдэхэ, үглөөдэр эндэ «Совет режиссер М. Донской» гэһэн кинолектори үнгэргэгдэхэ болонхой.

Барилгашадай, шэлэй заводой, «Сокол» клубуудта эдэ үдэрнүүдтэ дискотекэ, хатар, дуунай үдэшэнүүд үнгэргэгдэхэ юм.

«Труд» бүлгэмэй спортын ордон соо эдэ үдэрнүүдтэ дүрэ буляалдалгын барилдаагаар «Сельская жизнь» газетын шангуудта хүртэхын түлөө уласхоорондын мурысөөн эхилэнхэй. Мурысөөн үдэртөө хоёр удаа үнгэргэгдэнэ. Хотын предприятинуудай стадионууд дээрэ футболоор «Тэрэнгиин» шэнде хүртэхын түлөө хабарай мурысөөнүүд эхилбэ.

Нарин сэмбын комбинадай «Забайкалец» клубай, шэлэй заводой спортын залнууд соо үхибүүдэй дунда столой теннисээр, волейболоор, тамаралгаар мурысөөнүүд үнгэргэгдэхэ юм.

Басни

ҮБГЭН БУХЫН ҮНШЭРЭЛ

Баабай — улаан буха
Баринлдааша,
мүргэлдөөшэн һэн.
Байгаалиин хүсэтэ
жама ёһон
Баатаршье амитаниие
бараха даа:
Баабай, үшөө
төөбэй бухын
Балсан, гуянь шүүрэжэ,
Шуһаниинь хүрэн,
шуналынь бууража,
Дүхыжэ урагшаа, бүхыжэ,
Дүхэр-дүхэр алхалдаг,
Дүхэһэн юумэ
һарабшалдаг,
Дүмэжэ бэеэ
ябадаг болобо.
Үтэлжэ ингэжэ
Үбһэнһөө бүдэрхэ
Өөхэнһөө хахаха
болоходоо.
Хүбүүн — бухаяа
«мухамни» гэжэ,
Бэри — хашарагаа
«басагамни» гэжэ
Баруун хойто углуудаа
Бардам хүнды
дуутайхан,
Баабай ёһоор бахархан,
Бабаржа һуухаяа һанаба
Байз, теэд ябаб?
«Басагамни» гүүлэһэн
бэри
Халта мүлтэ юумэн
дээрэһээ
Хазаганажа ябаад
харайдаг,
Уе мусөөш хүдэлгэхэдэнь,
Үтэлжэ ябаад мөөрэдэг,
Тулхабаагүй хашараг
Тунгаасагүй «гэргэн»
байшаба,
«Мухамни» гүүлэһэн
хүбүүн
Мухар тэнэг бодолтой,
Мухалайдаа адлихан
оролсодог,
Муудхажа ядан хараадаг
Ухаагүй буха,
Урагшагүй хүбүүн
байшаба.
Яалтайб нигэжэ
зобоходоо
Ямбагүй үбгэн буха?
Саһанда даруулһан
уула шэнги,
Саглашагүй гашуудаһан
шэнги.
Абяа хатан дуураба,
Амяа бүтэн муураба.
«Хүлеэгээд үзэхэм —
хамаагүй.
Хүбүүн үрим ойлгоно
бээз,
Хараад үзэхэм — өөрэгүй,
Хашараг бэрим
болино бээз», — гээд
Дулиирһэн шэхэеэ
табилсан,
Дүмүүхэн тэсэжэ хэбтэбэ.
Теэд «үбгэн болоод
үгсыбэш,
Үтэлжэ ерээд бүдэрбэш»,
— гээд
Солгёон бэринь
сортоотой дандаа,
Хүбүүн үринь
хүлзэһэн зандаа,
Хэбтэхэ, бодоходонь
хэдэрэлдэжэ,
Гараха ерэхэдэнь
ганиржал байба.
Үргэ аманнинь тэдэнэй
Үрэбтэр — бүлюу,
Үглөө үдэшэ илгаагүй —
Үргэлжэ ходол зүрюу.
Үбгэн баабайшье сүхэржэ.
Үргэнэ нойроо алдаба.
Сэдьхэл дотороо одоо
Сэлмэхэгүй сэбдэгтэй,
Ухаан дотороо одоол
Ухарихагүй уйдхартай
болоо.
Үбгэн баабайн
анха һанаашань,
«Үргүүлхэм» гэжэ
баярлагшань
Энгэй нэбхи энеэдэн,
«Эрьюу» хооһон
шог байба.
Теэд үбгэн буха
хайратай —
Үмөөрхэ хүгүй
үншэрхэдөө,
Хамаг хүсэеэ зангидажа,
Харгын бэлшэр һунгаба...
Залуу буха, хашараг аа!
Ээлжээтнай ерэхэл.
Заа, тиихэдэ яахабта?
Заабол энээн тухай
Залгуулан бодожо үзэгты!

* * *

Хада — түшэг түрэлхидөө
шоолоһон хүбүүн,
Адамуудаа голоһон
хүүхэн ехэ муу.

Р. ЦЫБИКОВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор — 2-54-54, приемная — 2-54-93, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-51-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-41, информации — 2-34-05, перевод — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-35-95, машинное бюро — 2-57-63, фотолаборатория — 2-33-61, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская ... ственного комитета ... делам издательств ... ной торговли.
Н-02461. Заказ ...